kılavuzumuz
bilimsel
sosyalizm,
silahımız
partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi
merkez yayın organı

yıl:1 sayı:20 — 1 aralık 1976 çarşamba — 150 kuruş

CHP'NİN PROGRAMI

Genel Başkan
Behice BORAN

-Kasım'ın son günlerinde yapılan CHP Kurultayı bu partinin daha önceki kurultaylarından ayrı bir önem taşımıştır. Kabul edilen yeni program ile «demokratik sol» anlayışın sistematiği oluşturulmak ve bu çerçeve içinde partinin hedefleri, bu hedeflere götüreceğine inanılan stratejisi saptanmak istenmiştir. Yeni tüzük ile de CHP'nin bu programı gerçekleştirme doğrultusunda çalışabilecek bir parti yapısına kavuşturulması amaçlanmıştır. Bir de partinin yerel kongreler ve Kurultay sonucu ortaya çıkan yapısal bileşimi var ki, o da bir sorun. Bu yazıda sadece CHP'nin yeni programı üzerinde duracağız, tasarı halindeki metni ele alarak.

CHP'nin «ortanın solu» politikasını ilân edişinden bu yana görüşlerinde vardığı ve bu yeni programı ile resmen siciline geçirdiği aşama, siyasal/ekonomik, ve dolayısıyla da sosyal, sorunların temelinde üretim araçlarının mülkiyeti sorununun yattığının fark ve kabul edilmiş olmasıdır. CHP «halk iktidarı» nı oluşturacaktır. Ne var ki, ekonomik güce sahip olmıyan halk, siyasal güce sahip olamaz, iktidar olamaz. Ekonomik gücü ise, sadece «hakça gelir dağılımı» ile halkın daha yüksek gelir düzeyine, daha «gönençli» (refahlı) yaşam düzeyine kavuşturulması sağlamaz. Halk, üretim araçlarının mülkiyetine sahip olmalıdır. Bunun için üretim araçlarının mülkiyeti halk arasında yaygınlaştırılmalı, yoğunlaştırılmalıdır. Halkın politik iktidarı halkın bu ekonomik gücüne dayandırılacaktır.

Programın dayandırıldığı temel görüş budur. Programda toplumun çeşitli alanlarına ve sorunlarına ilişkin olarak tüm söylenenler, ileri sürülen öneriler, savunulan tezler hep bu temel görüşten kaynaklanmaktadır, ona ilişkin olarak biçimlenmekte, anlam kazanmaktadır.

ÜÇÜNCÜ YOL YOKTUR

CHP'nin böyle bir görüş ve buna dayanan böyle bir programla ortaya çıkışının nedeni ve amacı ise, «kapitalizm mi? Sosyalizm mi?» ikili sorusundan kurtulmak, bir «üçüncü yol» aramak ve bulmaktır. Program, bulduklarını sandıkları bu «üçüncü yol» un hikayesidir. «Üçüncü yol» arayışları ve bulma iddiaları tüm sosyal demokrat partilerin, 2. Enternasyonal «sosyalist» lerinin temel niteliğidir.

Oysa içinde yaşadığımız çağda iki temel toplum sistemi vardır : kapitalizm ve sosyalizm.

Her iki sistem de somut toplumlarda biçimsel çeşitlenmeler, değişiklikler gösterir; kapitalizm öncesi aşamadan kapitalizm veya sosyalizm doğrultusunda değişip gelişen toplumlar vardır; bunlar ara evrelerin bocalamalarını, zikzaklarını veya sosyalizme doğru emin adımlarla ilerleme çabalarının deneylerini sergilerler. Ama «kapitalizm mi, sosyalizm mi?» temel almaşığı (alternatifi) geçerliliğini ve gerçekliliğini korur. Bir üçüncü yol ve üçüncü toplum sistemi yoktur. CHP programı geri kalmış ülkeler için kapitalist gelişme yolunun kapalı olduğunu kabul etmektedir. «Kapitalist yoldan gelişmiş ülkelere o yoldan erişebilme olanağı kalmamıştır artık» (Program, s. 41). Ama CHP'nin benimsediği yol, bilimsel sosyalizmde «kapitalist olmıyan yol» diye nitelenen yol değildir. «Kapitalist olmıyan yol», geri kalmış ülkeleri kapitalist aşamayı atlıyarak, veya o aşamaya girmişlerse, kapitalizmi geliştirmeyi atlıyarak sosyalizm doğrultusunda geliştirecek ve sosyalizme vardıracak yoldur. CHP programı ise sosyalizmi hedef almamakta, tersine ona bir almaşık aramakta ve bulduğunu sanmaktadır. Hedef alınan «sanayi toplumu» dur. Bu ise «kapitalizm mi, sosyalizm mi?» sorununu ortadan kaldırmıyor. «Sanayi toplumu» ya kapitalist, ya sosyalist oluyor. «Düzen değişikliği» deyip hedef olarak «sanayi toplumu» nu ileri sürmek, düzen değişikliği sorununa çözüm, cevap getirmiyor.

HALK KESİMİ - HALK KAPİTALİZMİ

CHP programının savunduğu kooperatifçilik ve «halk kesimi» de sorunu çözmüyor; yani, sanıldığı ve inandırılmak istendiği gibi kapitalizmden de, sosyalizmden de ayrı bir «üçüncü düzen» getirmiyor. İçine kooperatifçiliği de alan «halk kesimi» kapitalizm çerçevesini aşmıyor. Bu, gelişmiş kapitalist ülkelerde çoktan ortaya atılıp tartışılmış olan «halk kapitalizmi» tezinden başka bir şey değildir. «Halk kapitalizmi», «halk kesimi» gibi tezlerin can alıcı noktası, küçük tasarruf sahiplerinin eline verilecek hisse senetlerinin söz konusu üretim araçları üzerinde ne derece gerçek mülkiyet hakkı, yetkileri sağladığı sorunudur. Hisse senedine sahip olmak, kârdan miktarı belirsiz, karmaşık muhasebe operasyonlarıyla miktarı değiştirilebilen bir pay almaktan öte bir «mülkiyet hakkı» sağlamadığı, sağlıyamıyacağı çoktan saptanmıştır. Küçük tasarruf sahiplerinin paralarını kendi yörelerinde küçük işletmelere yatırdıkları hallerde bunların o işletmelerin yönetimine, denetimine, çalışma şartlarının ve üretim politikasının saptanmasına katılabilmelerinin sağlanabileceği düşünülebilir. Ama «sanayi toplumu» na, hele «sanayi devrimi» nin «de ötesindeki ve çağdaş uygarlık düzeninin üstündeki üretim biçimine ve ilişkilerine» (Program s. 18) bu çeşit küçük işletmeler halindeki sanayileşme ile geçilemiyeceği açıktır.

(Devamı 4. sayfada)

Depremin doğurduğu felaket önlenemiyorsa sorumlusu tabiat değil toplum düzenidir

Genel Başkanımız Behice Boran'ın Kartal İlçe Kongresinde yaptığı konuşmanın Deprem felaketi ile ilgili bölümü :

«Hayat pahalılığı, geçim sıkıntısı, yetersiz gelir, işsizlik gibi sorunlar altında bunalırken bir de deprem felaketi geldi yaktı yüreklerimizi. Deprem bir tabiat olayı, önlenemez. Ama depremin doğurduğu felaket bir ölçüde önlenebilir, önlenemiyorsa bunun sorumlusu tabiat degil, insandır, toplum düzenidir. Kapitalizmin, hele Türkiye'ninki gibi geri kalmış bağımlı bir kapitalizmin her alanda görülen bozukluğu keşmekeşi bu deprem felaketi konusunda da kendini göstermektedir. Her depremden sonra aynı ah ve vahlar, aynı serzeniş, aynı organizasyon bozukluğu ve yetersizliği. Oysa Türkiye'nin deprem kuşağı üzerinde bulunduğu ve hangi bölgelerinde depremlerin yoğunlaştığı biliniyor. Ülkemizde depremler bilmemeye olanak bırakmayacak kadar çok sık oluyor. Oysa ne depreme dayanıklı bir konut yapımı politikası uygulanıyor, ne de acele yardıma hazırlıklı olabilmek için bölgesel depolar, acil yardım merkezleri kuruluyor. Kırsal bölgelerde halkımız kerpiç ve yığma taştan evlerde oturdukça, kentlerdeki inşaat, depreme dayanıklılık sağlayacak tekniklerin kullanılması şöyle dursun, normal sağlam inşaat standartlarına göre dahi kontrolden uzak kaldıkça, her depremde halkımızın binlerce ve binlerce kurban vermesi kaçınılmazdır.

«Toplum yaşamımızla ilgili hangi sorunu ele alsak, sebepleri kapitalist düzene gelip dayanıyor. Bütün bu irili ufaklı sorunların temelden çözümü için iktidarın büyük sermaye sınıfının elinden işçi sınıfının eline geçmesi gerek. İşçi sınıfının, emekçi sınıflarla ortaklıklar kurarak gerçekleştireceği iktidardır ki ancak sorunları planlı, akılcı, geçerli yöntemlerle çözüm yoluna sokacaktır».

ADANA İL ÖRGÜTÜ 1. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ "ŞİLİ HALKIYLA DAYANIŞMA GÜNÜ" OLARAK KUTLADI

Adana İl Örgütümüz 11.11.1976 günü 1. Kuruluş Yıldönümünü «Şili Halkıyla Dayanışma Günü» olarak kutladı.

Gece, Şili ve Partimizin bayraklarıyla donatılmış il binasında yapıldı. Örgüt üye, aday üye ve sempatizanlarının yoğun çabası ile konuklara 2 saati aşkın bir program sunuldu.

Geceye İl Başkanı'nın açış konuşmasıyla başlandı. İl Sekreteri, Şili'de Halk Birliği dönemini, faşist darbeyi ve nedenlerini, darbe sonrası durumu anlatan ayrıntılı bir konuşma yaptı. Daha sonra partili arkadaşlar, Pablo Neruda'nın yaşam öyküsünü, şiirlerini ve devrimci ozanlardan bazı şiirleri sundular.

İkinci bölümde Şili Halkının gelişen devrimci süreç içindeki yerini, Şili ve Dünya Halklarının dayanışmasını, emperyalizmi ve faşizmi Şili Halkının, ülkesinden söküp atacağını dile getiren «Yaşasın Şili Halkı» adlı dokuz bölümlü şiir koro tarafından gösteri ve slaytlarla sunuldu. Daha sonra Al'ende'nin son konuşması, Şili'den görüntüleri aktaran slaytlarla Türkçe seslendirildi.

Üç büyük ilimizde düzenlenen «Şili Halkıyla Dayanışma Geceleri» nin yanısıra, yerel örgütlerimiz de, bir yandan bu gecelerin başarılı olması için en yakın yerdeki geceye tüm güçleriyle katkıda bulundukları gibi, bir kısım yerel örgütlerimiz de kendi olanaklarıyla bölgelerinde «Şili Halkıyla Dayanışma» ya güç kattılar.

Adana İl Örgütü, Şili Halkıyla Dayanışma» nın ve bölgesel sorunların dile getirildiği geceyle ilgili olarak bir basın bildirisi yayınladı. Bildirinin bir bölümünü aktarıyoruz :

«Geçtiğimiz bir yıl içinde toplum gerçeğimizde pek bir şey değişmedi. Egemen güçler MC'de somutlaşan siyasal iktidarları aracılığıyla baskı ve terörü sürdürdü; sokak cinayetleri; taşlı - sopalı, zincirli saldırılar kolgendi.

Giderek artan baskı uygulamaları demokratik kuruluşları yoketmeye, işçi sınıfımızı sindirmeye, devrimcileri yıldırmaya hızla yöneldi.

Egemen sınıfa bağımlı basın hergün çarpıtılmış, yalanla şişirilmiş haberlerle işletti rotatiflerini. Halkımızı yalanla beslemeye ve uyutmaya, hayali «kalkınma hamleleri» ve «büyük Türkiye» edebiyatı geniş emekçi kitlelerin yoksulluğunu gizlemeye yönelikti... Basını buydu, radyosu buydu, televizyonu buydu...

Geçmişten devralınan kötü miras geçtiğimiz son bir yılda da sürmüş ve ekonomik baskılar alabildiğine artmış; rüşvet, adam kayırma; halkımızın sırtından «genç milyonerler» yaratma girişimleri ve yolsuzluklar dizisi iyice kabarmıştır.

Temel hak ve özgürlüklere saldırı artmış, MC'nin yasa tanımaz tutumu toplumumuzun tüm kesimlerinde açığa çıkmıştır:

— Öğretmen ve öğrenci dernekleri kapatılmış,

— İşçiler memurlaştırılmış, memurlar üzerindeki baskı artırılmış,

— İşçilerin sendikal hak ve özgürlükleri hiçe sayılmış,

— Danıştay kararları uygulanmamış,

— Öğrenciler üzerindeki faşist komando saldırısı açıkça desteklenmiş,

Kısacası kıyım, baskı ve terör uygulamasıyla geçen bir yıl olmuştur geçtiğimiz son bir yıl.

MC iktidarı ekonomik bunalımı halkın sırtından indirme yolları aramamış, tam tersine halkın daha da yoksullaşması için ne varsa yapmıştır. Bu nedenle, MC'nin nefes aldırmak için «Serbest Bölge» kurma girişimi de sonuçta halkımızın çıkarlarına karşıt bir yöneliştir. Çünkü emperyalist tekelci sömürü «serbest bölge» lerden dilediğince kazanç sağlayabilecektir.

MC'nin serbest bölge girişimi kesinlik kazanırsa ne olur?

— Bu bölgelerde yasalarımız geçersiz olacak.

— Bu bölgelerde vergi uygulama hakkımız olmayacak.

— İş Yasası ile ilgili hükümler geçersiz olacak.

—Sendikal haklardan ve sendikal özgürlükten, buna ilişkin yasa uygulamalarından vazgeçilmiş olacak.

Kısacası, «serbest bölge» tekelci sermaye için «dikensiz gül bahçesi» olacak. Yani vatan topraklarını bir bölümü emperyalist sömürü alanı olarak tekelci sermayenin hizmetine sunulacaktır.

Bir yıl halkların yaşamında çok kısa bir süredir. Ama Partimiz bir yıl içinde çok şeyler yaptı, gelişmeler kaydetti, örgütlenme alanını genişletti, saflarını sıklaştırdı.

Dünya işçi sınıfı ve ezilen halklarla dayanışma doğrultusunda önemli adımlar atıldı. Partimiz Şili halkıyla dayanışma günleri düzenleyerek uluslar arası dayanışmanın en güzel örneklerini sunmaktadır.

Biz Adana İl Örgütü olarak 1. kuruluş günümüzü Şili Halkıyla Dayanışma Günü olarak anmayı işçi sınıfının uluslar arası birliğine inancımızın bir gereği sayıyoruz. Tüm Dünyada sürdürülen Şili'nin kurtuluşu dayanışmasına katkımız olabilirse bundan işçi sınıfımız ve emekçi halkımız adına onur duyarız.»

CEZMİ YILMAZ VE HALİL PELİTÖZÜ'NÜ ANIYORUZ

Cezmi ve Halil'in üyesi oldukları Kadıköy İlçe Başkanı Yüksel Birdal'ın ağzından :

Cezmi ve Halil'i 10 Ekim 1975 Cuma gecesi tanıdım. O gece, Parti'mizin seçimle ilgili son afişlerini yapıştıracaktık. Ertesi gün seçim yasağı başlıyacak.

Kadıköy İlçe örgütü, yedi kişilik kurucu kurulla daha yeni göreve başladığı için, yeterli bir ilçe lokalimiz yoktu. Yönetim Kurulu birkaç sempatizanla birlikte bir kahvede toplandık. Nerelere ne kadar afiş yapıştıracağımızı kararlaştırdık.

Biraz sonra kova, fırça ve afişlerimizle göreve başladık. İkisi adeta birbirleriyle yarış ediyordu. Zevkle, neşeyle, yorulmadan fırça kullandılar. Karşımızdakilere bile, «Türkiye İşçi Partililer elhak çok güzel afişleme yapıyor» dedirtecek şekilde Kadıköy'ün her yerini afişlerimizle donattık. Hem afiş yapıştırdık hem sohbet ettik.

Birkaç gün içinde yeni ilçe lokalini kiraladık, masa sandalye aldık. O günlerde, Kartal ilçesindeki arkadaşlar, ilçemize üç işçi arkadaş getirdiler. Kadıköy'de çalıştıkları işyerinde sendikalaşmaya kalkıştıkları için işten atılmışlar. İşyerinde 38 kişi çalışıyormuş, patron 9 kişinin işine son vermiş. Kadıköy'de İlçemizin yerini bilmediklerinden Kartal'a gitmişler. Mücadelelerini nasıl sürdürmeleri gerektiği konusunda yardım istiyorlar.

Fabrikadaki işçileri, işkolundaki DİSK'e bağlı sendikaya üye kaydedilmeleri ve işten atılanların tekrar alınması konusunda gösterecekleri dayanışma bakımından aydınlatmak üzere Cezmi'yi görevlendirdim.

İki gün sonra 38 işçinin 36'sının ilçede toplandığını duyunca hayret ettim. Kız - erkek - genç - ihtiyar hepsi. Cezmi'yi büyülenmiş gibi dinliyorlardı. Atılan arkadaşlar yalnız bırakılmamalıydı. Patrona gücümüz gösterilmeliydi. Sendikalaşıp, hepimiz bir yumruk gibi patronun karşısına dikilmeliydik. Eğer patrona lâyık olduğu cevap verilmezse yarın kimlerin atılacağı belli olmazdı. Kısa sürede hepsi sendikaya üye oldular ve toplu sözleşme çağrısında bulundular. Hepsi işten çıkınca ilçe'ye koşup Cezmi'nin sohbetini dinlemeye can atar oldu. Onlarla yaptığı sohbetleri anlatırken çocuklar gibi seviniyordu.

Okulları uzun süreden beri kapalıydı. 1 Aralık Pazartesi günü açılacak, Cezmi ve Halil, laboratuar derslerine gireceklerdi. Halil bir yandan da Tekel Bira fabrikasında işçi olarak çalışıyordu. En son 30 Kasım Pazar günü, İlçe'de uzun uzun sohbet ettik. Bir hafta önce Parti'mizin Merkez Yönetim Kurulu tarafından yayınlanan, öğrenci gençlikle ilgili bildiriyi gözden geçirdik :

«Öğrenci gençliğin bilinçlenmiş, politikleşmiş kesiminin büyük çoğunluğu 12 Mart döneminden ve o dönemin deneylerinden yararlanarak hesapsız «eylem»lerle, ani silahlı çıkışlarla devrimci mücadelenin yürütülemeyeceğini, sonuç alınamayacağını anlamış görünmektedirler. (...) Yalnızca, öğrenci kesiminde küçük bir azınlık olan, ancak gördükleri destekten cüret alan sağcı faşist güruhların silahlı zorbalıkları vardır. Bu durum ilerici kesimi nefis müdafaasına itmekte, saldırganlara karşı başarılı olabilmek için aynı mücadele araçlarını kullanma eğilimi yaratmaktadır. (...)

«İlerici, devrimci gençliğin hedef ve taktiği, gençlik üzerinde oynanan oyunun gözler önüne serilmesine yönelik olmalıdır.»

«Savaşta, düşmanın istediği yerde ve koşullarda meydan muharebesi verilmesi düşünülemez. Gerektiğinde geri de çekilinebilinir. Çünkü amaç, her ne pahasına olursa olsun düşmanın istediği koşullarda savaşı kabul etmek değil, sonunda savaşı kazanmak, düşmanı kesin olarak dize getirmektir.»

«Faşistleri tecrit edebilmek için büyük öğrenci kitlesini onlara karşı birleştirmek gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki, en etkin mücadele aracı, disiplinli, birleşik kitle hareketidir.»

Cezmi ve Halil arkadaşlar, gerçek bir Partili olarak bu bildiriyi hayata geçirme uğraşı içindeydiler. Mücadeleyi üniversitenin dar alanı içine hapsetmek isteyenlerin oyunlarına gelmiyorlardı. Yarın okulda dikkatli olmalarını tekrar hatırlatarak kendilerini uğurladım. Bir aralık, akşamüstü ilçede yalnız başıma oturmuş, Cezmi arkadaşın yönetim kurulu üyesi olmasının Partiye ne büyük gelişme sağlayacağını düşünürken, Tiyatro Kültür Derneği'nden bir arkadaş geldi :

— «Haberin var mı, bugün Şişli'de iki devrimciyi daha öldürmüşler.» dedi.

Birden :

— «Yapma! Orada bizim Partili arkadaşlar da okuyor. İsimlerini biliyormusun?» diye sordum. Gitti, Tercüman gazetesinin akşam baskısını getirdi. Birinci sayfada Cezmi ve Halil'in resimlerini görünce, beynimden vurulmuş gibi oldum.

— «Olamaz! Olamaz!» diye bağırarak ilçeyi kapattım ve ile gittim.

Arkadaşlarımızın ölüsünden bile korkan iktidar, polisleri vasıtasıyla Halil'in cenazesini gizlice Adana'ya kaçırttı. Cezmi'nin cenaze töreninde ise, arkadaşlarına karşı son görevlerini yerine getirmek isteyen devrimcilere önce copla saldırıldı, durduramayınca panzerlerden ateş açılarak üzerlerine yüründü. Evlerden toplananlar coplarla dövülerek polis arabalarına götürülürken, panzerlerden «sizi kızıla boyayacağız» diye bağrıldıktan sonra, kalabalık üzerine kırmızı boya, sıcak su, gaz ve sis bombaları atıldı.

Pek çok sayıda arabanın parçalandığı, bir çok dükkan ve kahvenin camlarının kırıldığı olay yerinden kurtulabilen Partili arkadaşlarla birlikte mezarlığa kadar giderek, Genel Başkanımızla birlikte saygı duruşunda bulunduk. Genel Başkanımız Behice Boran, polisin parçaladığı çelenklerden toplanan bir demet çiçeği Cezmi arkadaşımızın mezarına bıraktı.

Mezarlıkta, beni yakalayan polisler, «hüviyet tesbiti yapacağız» diyerek Gayrettepe'ye götürdüler. Cami civarından coplayarak yakalayıp getirdikleri yüzün üzerindeki arkadaşın bulunduğu hücrelerden birine hapsettiler.

Faşistlerin oyunlarına gelinmemesini öğütleyen Türkiye İşçi Partisi'ni olayların tertipçisi olarak suçlayıp, kitlelerin gözünde suçlu duruma düşürmeyi planlıyorlardı. Biz, beş gün hücrede yatarken Vali, «yakalanan öğrencilerin üzerinde üç tabanca ile sopa, demir çubuk ve zincir bulunduğunu» söylemiş. Polis, İçişleri Bakanlığına sunduğu raporda : «Olayların önceden düzenlendiği, Cezmi Yılmaz'ın cenazesinin ailesi tarafından, tören yapmak isteyen öğrencilere verilmemesi karşısında çatışmanın çıkarıldığı, grupların tamamen bir örgüt tarafından idare edildiği»ni belirtmiş.

Ama bütün bu oyunlar boşa çıktı. Savcılık, verdiği «takipsizlik kararı»nda şöyle diyordu :

«Aleyhlerinde kamu davasının açılmasını haklı gösterecek bir delil ve emare mevcut olmadığı gibi, olayın oluş şekline göre de olayda 171 sayılı yasanın 18. maddesinde yazılı suçun unsurları da yoktur.»

Hiçbir mücadele kayıpsız, kurbansız olmuyor.

Genel Başkanımız Behice Boran'ın belirttiği gibi :

«Halil Pelitözü ve Cezmi Yılmaz Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm mücadelesinin verdiği iki şehittir. Uğrunda can verdikleri dava ile birlikte onların bu davaya katkıları ve anıları da yaşayacaktır. Faşistler her ne yapsa, ne etse, Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm mücadelesini durduramayacak, zafere ulaşmasını engelleyemeyecekler. Çünkü **kitlelerin örgütlü, bilinçli mücadelesine karşı etkili olabilecek silah icat edilebilmiş değildir.»**

Gerçekten, arkadaşlarımızın kahpece şehit edilmesinden hemen sonra, ilçemize ve diğer ilçelere birçok Cezmi ve Halil, üyelik için başvurdu. Şimdi Parti onların ellerinde yükseliyor.

CHP'NİN PROGRAMI

(Baştarafı 1. sayfada)

«Halk kesimi» bir yandan küçük tasarruf sahiplerinin kendi yörelerinde yatırımlara yönelip işletmeler kurmaları biçiminde, bir yandan da «çalışan halk topluluklarının» yerel yönetim birimleri ve birlikleri, devlet işletmeleri, sendikalar ve üst kuruluşları, kooperatifler ve üst kuruluşları, sosyal güvenlik veya yardımlaşma kurumları ile biraraya gelerek, veya bu kuruluşların her birinin kendi başına veya bir kaçı bir arada kuracağı ortaklıklar ve işletmelerdir. Ayrıca bir «halk yatırım ortaklıkları birliği» öngörülmektedir; bu birlik kendi başına veya halk kesiminde yeralan diğer kuruluşlarla veya halk topluluklarıyla ortaklıklar kurabilecektir. (Bu sonuncu hüküm, CHP - MSP koalisyonunun kısa süreli ömründe halk kesimini oluşturmaya bir «Hayat Holding» kurmakla başlanmak istendiğini anımsatmaktadır.) Çağdaş teknolojinin büyük ölçekli işletmeler, tesisler gerektirmesi bu çeşit «üst kuruluşları» ve «birlik ve ortaklıkları» da gerektirmektedir. Ama bu durumda da küçük tasarruf sahiplerinin ellerindeki bir kaç hisse senedine dayanarak bu çeşit işletme ve tesislerin yönetim ve denetiminde etkin olabilmeleri olanaksızdır.

Şimdi, sözü edilen kurumlar, üst kuruluşlar ve birlikler yani kademeli büyük birimler, halk kesiminin asıl ağırlığını oluşturacaktır; bunlar eliyle yapılacak yatırım ve kurulacak işletmelerin mülkiyetinin gerçekten onlara katılan küçük tasarruf sahiplerinde olacağını ve bu «halk toplulukları» nı oluşturan kişilerin üretim araçlarının mülkiyetinin sağladığı ekonomik ve siyasal güce böylece sahip olacaklarını iddia etmek, en hafif deyimiyle, hafiflik olur. Onların elinde, işletmelerin kârından miktarını saptama etkinliğine sahip olmadıkları bir pay sağlıyan bir kaç hisse senedi olacaktır sadece.

Ortaklıkların ve işletmelerin «kendi kendini yönetme» yöntemiyle işletilmesi ortaklık ve işletmeler arasında, bölgeler arasında gelir farklarına ve aynı nitelikteki işlerde çalışanların ücretleri ve maaşları arasında «hakça» olmıyan farklara yol açar. Bu farkları önlemek için alınan tedbirlerin uygulamada (başka ülkelerde) pek de başarılı olmadığı görülmüştür. Dengesizlikler ortadan kalkmamış ve bu durum ciddi sorunlar yaratmıştır. Merkezi bir planlama ve yönetim sistemi içinde hem bu merkezi planlama ve yönetimin, hem de tekil işletme ve kurumların yönetim ve denetiminin demokratikleştirilmesi yöntemiyle «kendi kendini yönetme» (otojestiyon) denilen yöntemi birbirine karıştırmamak gerekir. Bunlar iki ayrı yöntemdir. Yukarıda sıraladığımız düzeylerde dengenin ve eşitliğin sağlanabilmesi için birinci yöntemin uygulanması, uygulamanın başarısının sağlanması şarttır.

Bir başka sorun da şu: üretim araçlarının mülkiyetinin yaygınlaştırılması ve yoğunlaştırılması istenen halk toplulukları, tasarruf edebilecek kadar geliri olan sınıf ve tabakalardır. Resmi ağızlardan verilen sayılarla 3 milyon işsizin ve en azından da bir o kadar gizli işsizin bulunduğu, asgari ücretin 1800 TL. olduğu ve bilinmiyen sayıda işçilerin kaçak olarak bu ücretin de altında çalıştırıldığı; kabarık küçük memur kitlesinin aynı durumda, kırsal kesimin kalabalık bir yoksul köylü kitlesi barındırdığı bir ülkede bütün bu saydığımız «halk toplulukları» tasarruf ve «halk kesimi» ne katılma olanağından yoksundur. «Halk kesimi» tasarısının üretim araçlarının mülkiyetini halk arasında yaygınlaştırma ve yoğunlaştırmada geçerli ve başarılı olabileceğini bir an için farzetsek bile, buna katılacak «halk toplulukları» orta ve nihayet olsa olsa alt - orta sınıf ve tabakalardan oluşacaktır.

SINIFLAR ARASI İLİŞKİLER YOK SAYILIYOR

Sayfalar ve sayfalar boyu sürüp giden programda toplumun sınıf yapısına ve sınıflar arası ilişkilere değinilmekten sakınılmıştır. İşçi sınıfının değil, işçilerin öncülüğünden ve etkinliğinden söz ediliyor. (Program s. 121). İşçilerin karşısına da «anapara çevreleri» veya «sömürüye ve anaparaya dayanan egemen güçler» ve «tutucu siyasal güçler» (Program s. 121 - 122 ve 123) konuluyor: Programa göre sanayileşme ile ortaya çıkan şey; üretim araçlarının mülkiyetine sahip olan sermaye sınıfı ile bu sınıfa işgücünü satan mülksüzleştirilmiş işçi sınıfı değildir ve bunların aralarında uzlaşmaz çelişki ve mücadele değildir. «Sanayileşme süreciyle toplumda beliren en önemli değişiklik halkın dağınık ve güçsüz durumdan çıkıp birleşik bir güç olmağa başlamasıdır» ve «Halktaki bu birleşmenin birleştikçe güçlenmenin öncüsü işçilerdir. Üstelik sanayileşmeyle birlikte ekonominin anahtarı da işçilerin eline geçer.» Ne olduğunu pek anlıyamadığımız «bu anahtarı belli kurallar içinde özgürce kullanma ve öylece toplum düzenini halk yararına değiştirme hakkını ve olanağını işçiler zamanında elde edemezlerse sanayi devrimi toplumda büyük bunalımlara neden olur» muş. İşte o zaman bu bunalım «keskin sınıf ayrılıklarına ve çetin bir sınıf savaşına yol açar» mış. Bu durumda «sağ baskı yönetimi kurma» çabaları ve bunun «tepkisi olarak da sol baskı yönetimi eğilimleri belirir» miş. «Baskıya dayandığı için her ikisi de sanayileşmenin.... getirebileceği özgürlüğü, mutluluğu büyük ölçüde engeller... Gelişme olanağını yozlaştırır, insancalığından saptırır» mış. (Program s. 121 - 122)

CHP, «Türkiye'de sanayi toplumuna dönüşümün başlangıç aşamasında» işçilere sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan kanunları geçirmekle «... o aşamada sağ baskı yönetimine de, sol baskı yönetimine de giden yolları tıkamıştır; ve sanayi toplumuna giden yolları yumuşatmıştır.» Ama daha ileri aşamalarda yeni sorunlar doğabilir yeni düzenlemeler gerekebilir; sorunlar çözülmez, düzenlemeler yapılmazsa sağ ve sol baskı yönetimi yolları yeniden açılabilir (Program s. 122). «Cumhuriyet Halk Partisinin Demokratik Sol gelişme kavramı, bütün bu tehlike ve olasılıkları önlemekle yükümlüdür ve önliyebilecek doğrultudadır.» (Program s. 124)

«ANAPARA ÇEVRELERİNE» GÜVENCE

" Bütün bu anlatılanların anlamı şudur : Türkiye'nin koşulları değişmiştir ve daha da değişecektir. Bu «sanayileşme sürecinin» kaçınılmaz, önlenilmez sonucudur. «Tutucu siyasal güçler» ve «anapara çevreleri» eski görüş ve alışkanlıklarında direnmekten vazgeçmeliler, yeni koşulların gereklerini kabul etmelilerdir. Var olmaları ancak böyle korunabilir, güvenlikleri böyle sağlanabilir CHP, kendilerine bu olanağı sunmaktadır.

«TEKELLER YOK TEKELLEŞME EĞİLİMİ VAR»

Ekonomik ve siyasal gücün «sınırlı toplum katlarında yoğunlaşmasını önlemek» ve halk kitlelerini siyasal güce kavuşturabilmek için ekonomik güce de sahip kılmak isteyen CHP programında, «sınırlı toplum katları» nda yoğunlaşan siyasal egemenliğin dayandığı ekonomik temelleri zayıflatmak, böylece halk kitlelerinin siyasal gücünün artmasına yolları açmak yönünde hiç bir köklü tedbir önermemektedir. Örneğin, tekellerin, ekonominin doruklarındaki büyük işletme ve kurumların kamulaştırılması öngörülmüyor. Sadece, «özel tekelciliği önlemek için gerekebilecek alanlarda» devlet tekeli kurmaktan söz edilmekte (Program s. 152) ve «özel kesimde tekelleşme eğilimlerine karşı etkin ve kesin önlemler getirilecektir» denilmekle yetinilmektedir (Program s. 198). CHP'ye göre tekeller yoktur, tekelleşme eğilimi vardır. Ecevit bu görüşü Ekim sonlarında basında çıkan bir demecinde açıkça şöyle dile getirmiştir: «Türkiye'de henüz devlete rağmen, hatta devleti bırakın, hükümete rağmen, egemen olabilecek kadar güçlü bir sermaye toplulaşması yoktur. Hepsi gene de devletin eline ve desteğine veya koruyuculuğuna bakarlar. Bu bir bakıma Türkiye'nin, Türk ekonomisinin yeteri kadar gelişmemiş olmasının bir yan sonucudur.» Oysa artık bilinen bir olgudur ki, en gelişmiş, ileri kapitalist ülkelerde dev tekellerle devlet içiçe geçmiş bir haldedir ve devlet tekellere güçlü yardım sağlamaktadır. Devletle olan bu ilişki, tekellerin var olmadığını veya siyasal güçlerinin zayıf olduğunu kanıtlamaz. «Tekelci devlet kapitalizmi» kavram ve terimi boşuna mı kullanılıyor?

«Sınırlı toplum katları» nın, yani büyük sermaye sınıfının siyasal gücünün diğer bir ekonomik dayanağı olan bankacılığın ve mali kuruluşların devletleştirilmesi de düşünülmemektedir. CHP, «aracı» lara karşıdır, üretici ile tüketici arasında doğrudan ilişki kurmaktan yanadır, ama dış ticaretin ve iç toptan ticaretin devletleştirilmesinden yana değildir. Kooperatifler ve sanayi kesiminin kendisinin doğrudan ihracat ve ithalat yapması yoluyla dış ve iç ticarette «aracı» sorununu çözmek niyetindedir.

Kısacası, CHP, büyük sermaye sınıfının siyasal gücünün ekonomik güç kaynaklarına dokunmıyacaktır. Onlar öylece kalacaktır; onların karşısına «halk kesimi» ve «Halkın kendini yönettiği toplum» çıkarılarak, halkın ekonomik ve siyasal güç üstünlüğü sağlanacaktır, iktidarı sağlanacaktır!

DEVLET AYGITI KİMİN?

CHP; programına göre «halka yabancılaşmış devlet yönetimi» ile «halkı sömüren ekonomik düzen» ayrı ayrı olgulardır ve «halkın kendini yönettiği toplum» bu her ikisinin de sağlıyabileceğinden çok daha hızlı ve en sağlıklı biçimde bütünleşmiş bir eko-

nomik gelişmeyi gerçekleştirecektir. (s. 32) Oysa «halka yabancılaşmış devlet yönetimi» ile «halkı sömüren ekonomik düzen» birbirine ilişkin, bağlantılıdır. Yine Programın «Halk Kesimi» bölümünde ekonomik ve siyasal gücün «Devlette, kişilerde veya sınırlı toplum katlarında yoğunlaşmasını önlemek»ten söz edilmektedir. Bu anlatım da, sosyal sınıflar ile devlet arasındaki bağlantının saptanmadığını, devletin, sınıflar üstü ayrı bir güç olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Bir süre önce Ecevit'in «Halkı devlete de, özel sektöre de köle etmiyeceğiz» dediği hatırlardadır. Halkın ekonomik ve siyasal güç üstünlüğü sağlanacak, iddia edildiği gibi «Halk iktidarı» gerçekleştirilecekse, devlet aygıtı bu iktidarın ve dayandığı «halk» ın elinde, yönetiminde ve denetiminde olmıyacak mıdır? Bu durumda, halkın devletinin halka yabancılaşması olur mu?

KİMİN ÖZGÜRLÜĞÜ?

Sosyal sınıflar ve sınıf ilişkileri konusundaki bulanıklık «özgürlük», «emeğin üstünlüğü», «hakça kazanç» konularında da kendini hissettirmektedir.

Sermaye sınıfının, «hür teşebbüs» ün istediği özgürlük emek gücünü, işçiyi sömürme özgürlüğüdür; işçi sınıfının istediği özgürlük ise sömürüden kurtulma, sömürülmeme özgürlüğüdür. Somut, ayrıntılı tüm diğer özgürlükler sorunu bu temel özgürlük kavgası ekseni etrafında biçimlenip belirlenir. Onun için «Kimin özgürlüğü?» sorusu geçerli bir sorudur, hele CHP programının öngördüğü ekonomik sistemde ve onun oluşturacağı sınıfsal yapıda.

Programda, «Özgürlük her türlü yasal siyasal toplumsal ekonomik ve kültürel engelden baskıdan kurtarılmalıdır.» deniliyor. (s. 23). Oysa özgürlük sadece engel ve baskının olmaması değildir, özgürlükleri kullanma olanaklarına fiilen sahip olabilmektir asıl sorun. İşçi ve emekçi kitleler bu olanaklara fiilen ne ölçüde sahip olabileceklerdir?

Yukarıda aldığımız cümleden sonra şu geliyor: «Kişi özgürlüğüne, başka kişilerin toplumun ve tüm insanlığın özgürlüğü, güvenliği ve yararı için zorunlu olanın ötesinde sınır konulamaz.» Şüphesiz, özgürlükler mutlak değildir, ama sınırlama için «güvenlik» ve «yarar» gibi ölçütler konuldu mu, sınırlamalar hayli bulanıklaşır ve kaypaklaşır. Demirel de kendi milliyetçilik anlayışı dışındaki düşünce, hareket ve örgütlere «gerek» ve «yarar» görmediği için karşı çıkmıyor mu?

Programda düşünce, anlatım ve eleştiri özgürlüğüne sınırsızlık tanınıyor da, örgütlenme özgürlüğü tüm diğer özgürlüklerin kullanılabilmesi ve geliştirilebilmesi için «zorunlu» sayılıyor. Ecevit'in örgütlenmede bazı sorunların olabileceği yollu daha önceki demeçleri anımsanınca örgütlenme özgürlüğünün bu biçim konulmuş olması insanı düşündürüyor.

HAKÇA KAZANÇ!

«Emeğin üstünlüğü», «hakça kazanç» deyimlerinin anlamı da açık olmaktan uzak. «Emeğin üstünlüğü», «demokratik sol tutumun temel kuralları» ndan biri olarak ileri sürüldüğü üzerinde duruluyor da emeğe göre gelir dağılımı esas alınmıyor. Gelir dağılımında «herkesin emeğinin veya girişiminin» bir takım toplum ve insanlık yararı gibi ölçütlerle değerlendirilmesi kuralı ortaya konuluyor. (s. 12) Hakça gelir dağılımının gerçekleşebilmesi için gelirin kaynağının da hakça olması gereği belirtiliyor. «Hakça kazanç da herşeyden önce, ekonomiye, topluma veya insanlığa bir katkı karşılığında sağlanan kazançtır.» (s. 51) Bu durumda, çok uluslu tekeller de ekonomiye katkıda bulundukları gerekçesiyle kazançlarının «hakça» olduğunu iddia edemezler mi?

DIŞ POLİTİKA

Ve nihayet, «Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler» bölümünde aynı belirsizlikler ve bulanıklıklar görülmektedir. Uluslararası bağlaşmalar (ittifaklar) iki sınıfa ayrılmaktadır: 1) «Dünya barışına ve dünya barışının dayandığı uluslararası dengeye katkısı süresince bağlaşmalar geçerliliğini koruyacaktır.» 2) «ancak dünyayı bölücü, değişimi engelleyici, uluslar arasında yakınlaşmayı ve gelişmenin de, uygarlığın da gereği olan etkileşimi güçleştirici bloklaşmalar artık süresini doldurmuştur.» (s. 356)

Türkiye'nin üye olduğu NATO ve CENTO hangi türden ittifaklardır? İkinci türden iseler, bu ittifaklardan yalnız bu gerekçeyle bile çıkmak gerekmez mi? Bu soruların cevabı yok Program tasarısında. Ama Ecevit'in bu ittifaklardan çıkma niyetinde olmadığını çeşitli demeçlerinden biliyoruz. Oysa NATO ve CENTO tam 2. kategoride tanımlanan ittifaklar kapsamına giriyor.

Bu böyle de, Program tasarısı yine de ulusal bağımsızlığın, egemenliğin, hakların korunması, güçlendirilmesi, dünya ve bölge barışı, uluslararası ilişkilerde yumuşama üzerinde duruyor. İyi. Yalnız, nükleer silahlarla donatılmış yabancı askeri üsler ve güçler ve «dinleme» tesisleri Türkiye toprakları üzerindeyken gerçek bağımsızlık ve egemenlik nasıl sağlanır, bölgedeki ülkelerle güvenli bir anlaşma ve barış ilişkileri nasıl kurulur, dünya barışına ne derece hizmet edilebilir, anlaması biraz güç.

KAPİTALİST - SOSYALİST DÜNYA SİSTEMLERİ Mİ? GELİŞMİŞ - GELİŞMEMİŞ ÜLKELER Mİ?

İç politika konularında nasıl sosyal sınıflar yapısı ve ilişkileri, sorunların oturtulacağı temel çerçeve olarak alınmıyor ise, dış politika ve uluslararası ilişkiler alanında da bugün yeryüzünde bir kapitalist dünya sistemiyle bir sosyalist dünya sistemi var olduğu ve bunların dünyanın gidişinde ve uluslararası ilişkilerde birbirinden farklı rol oynadığı temel olgusu da gözden kaçırılıyor. Temel bölünme olarak gelişmiş ve gelişmemiş veya «gelişme sürecinde» ülkeler ayırımı ele alınıyor. Asıl temel olgu dikkate alınmadığı için de yapılan değerlendirmeler ve öneriler tam rayına oturmuyor.

CHP'nin işçi sınıfının bütünleşeceği, benimseyeceği bir parti olmadığı açıktır. Yeni program, CHP'nin niteliği konusunda daha önce yaptığımız tanımlamaları bir kez daha doğrulamaktadır. CHP düzen değişikliği iddialarına rağmen kapitalizmin dışına çıkmayı, kapitalizmden sosyalizme geçmeyi öngörmemektedir. Tersine «sanayileşme sürecinin yarattığı yeni koşullarda» kapitalizmin varlığını sürdürebilmesi güvencelerini getirme çabasındadır. Bu yeni koşulların ve güvencenin gereği olarak demokratik hak ve özgürlüklerin korunup genişletilmesini, halk kitlelerinin ekonomik, sosyal kültürel yaşam düzeyinin yükseltilmesini, ülke politikasında siyasal etkinliklerinin güçlenmesini öngörmektedir. Dış politikada da yumuşamadan, barıştan, ulusal bağımsızlık ve egemenliğin korunup geliştirilmesinden yanadır.

CHP DİĞER BURJUVA PARTİLERİNDEN FARKLIDIR.

Bütün bunlarla beraber, biz CHP'yi diğer burjuva partilerinden ayrı tutarız. Demokratik özgürlüklerin, emekçi halk kitlelerinin ekonomik, sosyal, kültürel haklarının ve ulusal bağımsızlık ve egemenliğin savunucusu olduğu ölçüde ve sürece bu konuda kendisi ile güç ve işbirliği yapabilmeyi öngörürüz. İkinci bir nokta, işçi sınıfı diğer emekçi sınıflarla ittifak kurmadan, onların desteğini kazanmadan iktidara gelemez ve iktidarda kalamaz. Bir yandan emekçi kitleler arasında sosyalizmi tanıtma, yayma, tutturma çalışmaları yaparken, öte yandan da emekçi kitleler arasında tabanı olan demokratik nitelikteki partilerle, bugünkü durumda CHP ile, toplumun demokratikleşme sürecinde asgari bir platform üzerinde anlaşarak birlikte hareket etmeyi sağlamaya çalışırız.

partili, çark başak'ın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

PROPAGANDA VE AJİTASYON ÜZERİNE

Bu yazı Merkez Haberalma, Propaganda ve Basın Bürosu Sekreteri Nurdan Orpen'in Merkez Semineri'nde yaptığı konuşmasından alınmıştır.

Propaganda, kendisini kitlelere kabul ettirmek isteyen düşüncenin, hareketin vazgeçilmez silahı, eylem biçimidir. Bu anlamda propaganda «kamuoyunu ve toplumun hareketini tesir altına almak, bir düşünceyi ve hareketi benimsetmek, davranışlarını yönlendirmek için yapılan eylem» olarak görünmektedir.

Bu tanımıyla propaganda sırf ticari maksatla yapılan reklamla da benzer bir eylem türü olarak ortaya çıkmaktadır. Reklamcılık çok geniş anlamında bir tanıtma ve ihtiyaç duyurma yöntemidir.

Taleb yaratarak, satışı hızlandırarak, tüketimi arttırarak ve tüketimi yeni alanlara kaydırarak, kapitalizmin amacı olan kârın arttırılmasına hizmet eder. Kısa dönemde sanki rekabetçi bir karakter bir özellik taşıyormuş gibi görünürse de aslında rekabeti ortadan kaldırıcı rol oynadığı ve tekellere hizmet ettiği pek çabuk anlaşılır. Gücü elinde tutan daha çok ve etkili reklam yapma ve toplumu şartlandırma olanaklarını da kendisine toplamış olmaktadır.

Burjuvazinin propaganda konusuna bakışı da, reklamcılığa bakışından farklı değildir. Onun için, satılması gereken mal, daha çok elde edilmesi gereken kâr, ve bu olanakları sağlayan sistem ayakta tutulması gereken şeylerdir. Gerekli reklamın yapılması bunlar lehine kamuoyu yaratılması lazımdır. Kapitalizm kendi varlığının korunması için gerekli reklamın yapılması, kendisi ile rekabet edecek düzen olmadığına dair kitleleri inandırma görevini üstlenecek teşkilatları oluşturmakta ve faturalarını tıpkı diğer masraflar gibi ödemektedir.

Böyle bir propaganda elbette gerçekleri gözden uzak tutmaya çalışan yalana ve kandırmaya dayalı bir propagandadır. Genel olarak da halk arasında propaganda bu niteliği ile (tabii açıkça yapıldığı zaman ihtiyatla dinlenilen konuşmalar olarak) tanınır.

Burjuvazi bu propagandasını yapabilmek için pek çok araca sahiptir. Kitle haberleşme vasıtaları, radyo, televizyon, yüzbinlere, milyonlara varan tirajları ile gazeteler, kitaplar, romanlar, dergiler, sinema ve bu gibi herşey kapitalizmi yaşatmaya yönelik propaganda vasıtası olarak kullanılmaktadır. Ayrıca din gibi üst yapı kurumları, milli piyango, spor - toto gibi ümit verici kuruluşlar bu propagandanın aracı olmaktadırlar.

Bizim propaganda kavramına bakışımız ise elbette çok değişiktir. Ama propaganda yöntemleri açısından reklamcılıktan da, kapitalist siyasi propagandadan da alacağımız teknik örnekler olacağı gibi, bu propagandaları tesirsiz hale getirmek için de onları tanımak zorundayız.

Buraya kadar genel olarak propagandadan bahsettik. Oysa konumuzun başlığında bile propagandadan ayrılmayan ikinci bir kelime daha var. Ajitasyon. Kelime anlamı sarsmak, yerinden oynatmak, kımıldatmak, harekete getirmek olan bu kavram kitleleri veya kişileri belli bir hareketi yapmaya götüren, propagandanın tamamlayıcısı bir eylem biçimidir.

Daha somut hedefler gösteren, daha eyleme dönük bir kavramdır.

Ajitasyon, propagandanın gösterdiği hedefleri hayata geçirmek için kitleleri eyleme çağırır. Eğer propaganda etkin bir biçimde yapılmışsa, ajitatif sloganlar kitle içinde benimsenir. Etkin bir propaganda yapabilmek ise belli bir program etrafında disiplinli ve örgütlü bir çalışmayı gerektirir. Öyleyse gerçek anlamda bir propaganda ve ajitasyon çalışması ancak bir parti aracılığı ile yapılabilir. Kısacası bir siyasi partinin programı dışında yapılacak her eylem, her propaganda ajitasyon bireyci, giderek zararlı hale gelen bir çalışma olacaktır.

Burada genel olarak bir iki konudan daha bahsetmek gerekecek.

Propagandayı reklamla karıştırmamamız gerektiği gibi, eğitim kavramından da ayrı tutmalıyız. Elbette bu iki konu birbirine çok yakındır. Ama biz propagandanın herhangi bir konuda köklü eğitim yapmadan etkilemek, inandırmak eylemi olduğunu da gözden uzak tutmamalıyız. Tabii reklamda olduğu gibi kandırmak da değil.

Bu son husus daha çok gerici siyasi partilerin burjuvazinin örgütlerinin, karşı devrimci propagandistlerin yapageldikleri bir propaganda biçimidir ve propagandanın bir aldatma eylemi olarak tanınmasına neden olmuştur.

Oysa biz propagandayı «gerçeği etkili bir biçimde açıklamak ve aldatmacadan uzak, örgütlü ve disiplinli olarak belli bir programın koyduğu somut hedefler için kitleleri etkilemek» eylemi olarak almalıyız.

Propaganda uzun vadeli bir eylemdir. Düşünceleri, fikirleri kabul ettirme, etkileme eylemidir. Ajitasyon ise daha kısa vadeli somut bir ilk hedef için kitleleri etkileme ve harekete geçirme eylemidir.

Yukarda da söylediğimiz gibi birbirinden farklı tanımladığımız bu iki eylem türü birbirini tamamlayan, birbirinden ayrılmayan bir bütünü meydana getirmektedir.

SOSYALİST PROPAGANDA VE AJİTASYON ÇALIŞMALARININ DAYANDIĞI İLKELER

Propaganda, kendisini kitlelere kabul ettirmek isteyen düşüncenin, hareketin vazgeçilmez eylem biçimidir demiştik.

Gerçekten Bilimsel Sosyalizmi eylem kılavuzu olarak benimsemiş işçi sınıfı partisi elbette düşüncesini işçi sınıfına, emekçi kitlelere kabul ettirmek, hareketini benimsetmek zorundadır.

Gene bu parti geniş kitlelere hareketinin bilimselliğini, gerçekliğini anlatmak, geniş kitlelere bütün emekçi sınıf ve tabakalara yani toplumun mümkün olan en geniş kesimine işçi sınıfı bilimini benimsetmek, olaylara ve sorunlara bu açıdan bakılmasını ve değerlendirilmesini sağlamak, kısacası sınıf bakış açısını yerleştirmek ve hareketini kabul ettirmek zorundadır. Parti olmanın gereği budur. Yani biz parti olarak bilimsel sosyalizmi ve işçi sınıfı bakış açısını mümkün olan en geniş kitleye benimsetmek, kabul ettirmek durumundayız.

Bu anlamda propaganda işçi sınıfı partisinde örgütlenme ile içiçe ve vazgeçilemiyecek, geri bırakılamıyacak bir eylem biçimidir.

Bu çalışmanın ana ilkelerini yani böyle bir propagandanın ana ilkelerini şöylece saptayabiliriz.

1 — Propaganda işçi sınıfı bilimini öğretmek ve sınıf bakış açısını yerleştirmek için yapılır. Bu kadar geniş aldığımızda propaganda ile sosyalist eğitimin ve örgütlenmenin arasında neredeyse fark kalmadığını göreceğiz. Bir anlamda öyledir de, bizim parti içinde parti üyelerine yapacağımız propagandanın adı eğitimdir. Onlara, sorunlara işçi sınıfı açısından bakmanın yöntemini, yollarını böyle anlatabiliriz.

Ancak geniş kitlelere ve parti dışındaki kişilere yöneldiğimizde onların olaylara, sorunlara işçi sınıfı açısından bakışını sağlamak, Bilimsel Sosyalizmin ilkeleri ile tanışıklıklarını sağlamak propagandanın görevi olmaktadır.

2 — Propaganda Bilimsel olmalıdır. Bilimsel Sosyalizm düşüncesinin yayılmasını amaçlayan bu hareket elbette bilimsel verilere araştırmalara incelemelere dayanmak bir program etrafında oluşmak zorundadır. İnsanları kitleleri etkilemek kolay başarılabilecek bir iş değildir. Hele kapitalizmin ve burjuvazinin şartlandırması ve geniş olanaklı propagandasının altında kalan kitleleri önce bu etkiden çıkarmak ve bu sisteme karşı kılmak bilimsel metotlarla çalışmayı gerektirmektedir.

3 — Propaganda taraflı, partizan olmalıdır. Propagandanın belli bir program etrafında disiplinli ve örgütlü olarak yürütülebileceğini söylemiştik. Bu esas, propagandanın bilimsel olmasını gerekli kıldığı gibi sistemli belli amaca ve öze yönelik belli bakış açısını taşıyan, taraflı olmasını da zorunlu kılmaktadır. Propaganda zaten belli görüşü yaymaya yöneliktir. Propagandanın partizan olması ise onun disiplinli ve örgütlü bir eylem olması gereğinin doğal sonucudur. Bu özellikleri taşımayan bir propaganda örgütlü, disiplinli, partizan, taraflı olmayan, belli bir program etrafında sistematize edilmemiş, bilimsel kıstaslara dayanmayan bir propaganda donkişotun yeldeğirmenlerine saldırma eyleminden pek de farklı olmaz. Yani tek tek bireylerin örgütsüz olarak, partisiz olarak yapacakları propagandanın başarı şansı hemen hemen sıfırdır.

Bu esaslara dayalı olarak sistematize edilmiş bir propaganda eyleminin de başarılı olabilmesi için uyması gereken bir takım kaidelerden bahsedebiliriz.

Herşeyden önce propaganda GERÇEKÇİ olmalıdır. Propagandacı propaganda yapacağı kitlenin veya kişilerin içinde bulundukları şartları görmeli, değerlendirmeli, olabilir hedeflere yönelik çalışmalıdır.

Propaganda ÖLÇÜLÜ, İTİMAT VERİCİ olmalıdır. Bu esas gerçekçi olmanın da bir sonucudur. Bu saydığımız özellikler propagandacıda da olması gereken özelliklerdir. Propagandacı gevezelikten kaçınmalı, olayın heyecanına kapılmamalıdır.

Propagandacı ve ajitatörün kişiliği yapılan eylemin başarısında önemli rol oynamaktadır. Kitle itimat edeceği kişilerin sözlerine değer verir. Anadolu halkı asırlar boyu inanmak durumunda olduğu din ile dinin propagandisti arasındaki uyuşmazlığı (veya kendi kafasında yarattığı itimat edilecek kişi kavramıyla uyuşmazlığını) «imamın dediğini yap, yaptığını yapma» sözüyle sloganlaştırmıştır. Sosyalist propagandist ve ajitatörler için bu söz «Sosyalistin dediği de, yaptığı da yapılmalı» biçimini almalıdır.

Propagandist kişiliğini böyle korumak zorunda olduğu gibi propagandasını da korumak zorundadır. Yanlış ve yalan bilgiler yanıltıcı sözler bir kez ortaya çıktımıydı kitlelerin gözünde propaganda değerini yitiriyor. Bu yüzden abartmaktan bile kaçınmak gerekiyor. Bir olayı anlatıyorsunuz. Gerçek bir olay. O olaydan kalkarak propaganda yapacaksınız. Ama propagandanız biraz daha etki etsin diye o olayı abartıyorsunuz. Daha etkili olsun, sonuç daha kolay çıksın diye, biraz daha abartıyorsunuz olayı bu bile yanlış bir şey. Bu aşırı sözler, yanlış rakkamlar, abartılmış olaylar öğrenildiği takdirde, böyle propagandayla yaklaşılan kitleyi, ikinci defa inandırmak mümkün değildir. Bu kişiler kısa bir süre ajite edilmiş olabiliyor. Kısa bir süre böyle bir yöntemle kandırılmış, burjuvazinin yaptığı gibi kandırılmış, reklam yoluyla yapıldığı gibi belli bir harekete itilmiş, belli bir şeye inandırılmış olabiliyor. Ama gerçekle karşılaştığı onda artık ondan sonra o propagandacının söyleyeceği herşeye şüpheyle bakmak durumuna geliyor.

Propaganda güncel sorunlara oturmalıdır gene dikkat edilecek hususlardan bir tanesi. Propaganda konusuna evvelce yeterince dikkat çekilmiş olması ve konunun kitleyi ilgilendirici olması lazımdır. Yanlış sloganlarla gitmek, kitlenin ilgilenmediği sloganlarla gitmek, ya da o günler için konuşulmayan sloganlarla gitmek propaganda açısından yanlış neticeler veriyor. Belki bunun için eğer belli bir konuya dikkati çekmek istiyorsak o konuda propaganda yapmak istiyorsak belki o konunun dinlenmesi için kitleyi hazırlamak, kitleyi o konudaki propagandayı almaya yönelik ajite etmek gerek. Belki bunu yapmak gerek. Ama kitle daha o konuyla ilgilenecek duruma gelmeden, onu ilgilendirici bir konu ortaya çıkmadan, güncel sorunu haline gelmeden bir konuda propaganda yapmak yeterli sonucu vermiyor sadece dinlenmiş, yada okunmuş geçilmiş oluyor.

Bunun yanısıra propagandanın anlaşılır olması da gerekiyor. Anlaşılır olmak hem kitlenin ilgisinin bu konulara yönelik olmasından hem de açık ve basit bir şekilde propagandanın ulaştırılıp ulaştırılamamasından etkileniyor. Propagandada anlatanla anlatılanların ortak bir dil kullanmaları ve propaganda konusunun iki tarafça bilinen eşya ve olaylarla örneklenerek anlatılması önem taşıyor. Böyle yapılan propaganda değerli olabiliyor. Örneğin içanadoludan hiç çıkmamış bir arkadaşa gidip, balıkçılıktaki sömürüyü anlatmaya kalkarsak herhalde bunu anlatmamız zor, çok zor olacak yada o konuda bir propaganda yapmak istersek deniz kavramını bile tanıtmak zorunda olacağız. Propagandamıza ortak şeyler bulmamız mümkün değil, ama bu sorun yalnız konunun seçilmesi ile ilgili değil, eğer biz de iç anadoluyu, o yörenin yaşama yöntemlerini, şartlarını bilmiyorsak, ortak bir dil kullanmamız mümkün değil. Bu söylediğim konu yerel propagandacıların önemini ortaya çıkartıyor. Yöresel propagandacılar bu tür propaganda eyleminde çok önem kazanıyorlar. Ancak yerel propagandacıların çevrenin eşyasından, o çevrenin hikayelerinden, efsanelerinden bilinen olaylarından kaynaklanarak propaganda konusunu anlatmış olması propagandanın başarı şansını arttırıyor. Onlar, yerel propagandacılar kalıcı oldukları için bir defa söyleyip giden kişi olmadıkları için propagandayı alan kişilerle daha çok yüzyüze gelme olanakları var. Anlaşılmayan yerleri tekrar tekrar anlatabilme olanakları var. Olumlu tekrarları yapabilme olanakları var. Aynı yörenin dilini dildeki birtakım değişik kelimeleri yada anlamları bilebilme olanakları var. O yörenin kültürünü rahatça kullanabilme olanakları var. Ve bu olanaklar kullanıldığı takdirde çok iyi örneklemelerle anlatılmak istenen konu aktarılabiliyor.

Burada şunu söylemekte yarar var sanıyorum. Her olay her sorun o çevrede olan bütün olaylar ve sorunlar propaganda malzemesi olarak kullanılabilir. İlk il temsilciler toplantısında Genel Başkan'ın bir sözü vardı: «Her yol Sosyalizme çıkar.» İnsan Sosyalizmi anlatmak istiyorsa, kişiyi sosyalizme götürmek istiyorsa bu kadın meselesinden kalkılarak ta götürülebilir. Toprak meselesinden kalkılarak ta götürülebilir. Sinema meselesinden de kalkılarak götürülebilir, spor meselesinden de kalkılarak götürülebilinir diyordu. Gerçekten propaganda yapmak istiyorsanız işçi sınıfının bakış açısını vermek istiyorsanız, sınıf bakış açısı vermek istiyorsanız, her olayı, her sorunu bu açıdan değerlendirerek propagandaya konu yapmak mümkün. Tabii iyi bir propaganda kitlenin çelişkilerinden ve özlemlerinden de hareket etmeli. Yani her hangi bir konuyu değil özellikle propaganda yapılacak kitlenin özlemlerini değerlendiren biçimde propagandayı getirmek lazım, yada o kitlenin, yörenin çelişkilerini değerlendirerek getirmek lazım. Propaganda böyle yapıldığında ve diğer gerçekçi olmak, itimat edilir olmak, ölçülü olmak, anlaşılır olmak gibi şartlara da riayet ettiğinde önemli bir başarı sağlıyacak. Bir şey daha; propaganda ile karşılaşacak kitlenin propaganda ve ajitasyonla etkilenebilecek şartlar içinde olması lazım. Böyle bir durumda propagandadan kolayca etkilenebiliyor. Ve o propagandayı kolayca alabiliyor. Bizim için şu söylediklerimizde bir önemli nokta ortaya çıktı zannediyorum. Hem çelişkilerden, özlemlerden hareket etmekten bahsettik, hem de kitlenin propagandadan ajitasyondan etkilenebilecek durumda olmasından bahsettik. Propagandayı ve ajitasyonu doğru olarak yapabilmek için bunu önceden tespit etmemiz gerekiyor. İşte bu tespit, bu tespitin yapılabilmesi propagandanın yardımcısı ayrılmaz bir parçası olan haber alma eylemini ortaya çıkartıyor. Ancak haber alma konusuna girmeden önce propaganda ile ilgili bir konuyu da belirtmekte yarar görüyorum. Birincisi propagandanın iki tür olarak yapılabileceğine ilişkin. Gerçekten propaganda olumsuz gerçeklerin sergilenişi yani burjuvazinin gerçek yüzünün ortaya çıkarılışı, kapitalizmin açmazlarının, açmaz yanlarının gösterilmesi, çıkış yolu olmadığının gösterilmesi biçiminde yapılabilir. Partinin yaptığı çimento konusundaki açıklamalar, böyle bir propaganda olayıdır aslında. Ya da işte gene basında yer alan sunta olayı yada buna benzer yolsuzluklar v.s. kapitalizmin rüşvet olayları v.s. yağ skandalından temel atmaların açmazlarına kadar konuları sergilemek böyle propaganda örnekleridir. İkincisi kitlelerin özlemlerine cevap verecek olumlu çözüm yolları gösterecek biçimde propaganda da yapılabilir. Her ikisi de sonuçta sorunlara, olaylara, sınıf bakış açısından bakmaya ve değerlendirmeleri bu açıdan yapmaya, bilimsel sosyalizmi tanıtmaya ve kitlelere kabul ettirmeye çalışan propaganda olarak ortaya çıkıyor. Propaganda konusunda ikinci olarak söylemek istediğim ise şu: «Kötü bir propaganda iyi bir karşı propagandanın şartlarını hazırlar.» Gerçekten şu söylediğimiz verileri, söylediğimiz şartları değerlendirmeden yapılan bir propaganda iyi bir karşı propagandayı organize eder ve geliştirir.

HABER ALMA SORUNU

Haber alma konusunda öncelikle şunları söylemek istiyorum başlangıçtan beri haber alma konusunu bir gerektiği gibi değerlendiremedik. Haber alma deyince iki şey aklımıza geldi bir, gazeteye yada yayın organlarına haber yazmak için haber alma, ikincisi de hep bildiğimiz gizli şeyleri öğrenmeğe yönelik haber alma. Oysa haber alma deyince biz ilk önce şunu düşünmeliyiz. Demin söylediğimiz belli bir yöreye yönelik yöresel propaganda eylemini gerçekleştirebilmek için yörenin konularını, yörenin sorunlarını, çelişkilerini, oradaki kitleyi, o kitlenin özlemlerini iyi tanımak zorundayız. Haber alma dediğimiz eylemi önce buraya yönlendirmek zorundayız. Yani önce yöreyi, o yörenin şartlarını tanımalıyız. Bunun yanında o yörede yaşıyan, çalışan, yaşamını orada geçiren kitleleri, bunların özlemlerini ve çelişkilerini tanımalıyız. Yani kısacası propaganda yapabileceğimiz konularda bilgi toplamaya yönelik bir eylemi, haber alma eylemini gerçekleştirmeliyiz. Önce bunu yapmak zorundayız. Tabii bunların yanı sıra o demin söylediğimiz tip haber almayı da gerçekleştirmeliyiz. Çünkü yayın organlarımızda her verdiğiniz haber aslında bir propaganda niteliğini taşıyor. Belli bir görevi yerine getiriyor. O tür haberleri, olayları aktarmak da haber almanın parçası. Ama geniş olarak böyle olaylara bağlı olmaksızın, tek tek olaylara bağlı olmaksızın yöreyi tanımak, örneğin pamuk ekiyorsa, pamukla ilgili ilişkilerini, toprak ilişkilerini bu üretime yönelik sermaye ilişkilerini, orada çalışan insanların işçilik statülerini ve buna benzer konuları haber alma eylemimizin konusu yapmak asıl görevimiz olmalı. Bu şartları inceleyip, bilgileri toplayıp parti merkezine iletmek, parti merkezinde bunları toplamak; o yöreye yönelik propaganda yapacağımızda ya da o konulara yönelik propaganda yapacağımızda bize doğru propaganda planlamak olanağını sağlar. Örneğin orman köylüsüne yönelik propaganda yapacağımızda yada maden işçisine yönelik propaganda yapacağımızda, o yörelerden aldığımız haberlerle önceden aldığımız değerlendirmelerle yapacağımız propagandanın güncel olup olmadığını, oradaki kitlenin çelişkilerinden, özlemlerinden kalkıp kalkmadığını, gerçekçi olup olmadığını, ölçülü olup olmadığını saptayabileceğiz. Biz bu tür propagandalarla kendimizi tanıtabileceğimize, o çevredeki insanlara sınıf bakış açısını ak-

(Devamı 8. sayfada)

İŞÇİ MEMUR AYIRIMI

Dışa bağımlı çarpık Türkiye kapitalizminin ve sermaye sınıfı iktidarlarının işçi sınıfı ve geniş çalışanlar kitlesini olabildiğince sömürü çemberi içine hapsetmek ve demokratik istemlerini engellemek için yapay olarak yaratmak istedikleri sorunlardan biridir işçi-memur ayırımı.

O kadar ki işçinin ya da memurun tanımını yapmak çok zormuşcasına konunun özü gizlenmekte, çıkarları ortak, geniş çalışan yığınların bölünmesi, karşı karşıya getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bilinçli olarak yaratılan bu karmaşa içinde sermaye sınıfının politik sözcüleri işçi-memur ayırımı konusunu yıllardır sürekli canlı tutarak bu sorunu kesinlikle çözeceğiz, çözdük ve yine çözeceğiz türünden politik baskı ve yatırım aracı olarak kullanagelmişlerdir.

Oysa konunun özünde tüm çalışanların demokratik örgütlenme haklarının tanınmak istenmemesi, toplu sözleşmeli grevli sendikalaşma özgürlüğünün ve bu uğurda verilen mücadelenin engellenmesi işlemi yatmaktadır.

Zira memurların 1961 Anayasasında yer alan biçimsel sendikalaşma haklarına dahi tahammül edemiyen sermaye sınıfı ve partileri, bir yandan, geniş çalışan kesimin ekonomik-demokratik istemlerini yasak koyarak önlemeye ve sömürü çarkını devam ettirmeye çalışırken öte yandan yine emeğiyle geçinen milyonların siyasal etkinliğini bu yolla sınırlayabilmektedir.

İşçiye ya da emeğiyle geçinme uğraşı veren çalışana memur denildiği zaman bugünkü düzenlemeler çerçevesinde zaten kısıtlı olan toplu sözleşmeli grevli sendikal hakkı elinden alınmış ve siyasal partilere üye olması yasaklanmış olur.

İşte, işçi-memur ayırımı diye bilinen ya da bir sorun olduğu söylenerek çözülmeye çalışıldığı belirtilen olay budur.

Bunca yıldır çözdük, çözeceğiz demeçlerinin yanı sıra Türk-İş'in genel grev yaparız beyanatlarıyla birlikte günümüze gelen işçi-memur ayırımının bugün ulaştığı nokta CHP-MSP koalisyonu hükümetince çıkarılan ve MC iktidarınca yasalaştırılan 12 sayılı kararname (1897 sayılı Kanun) gereğince, Kurumlarda kimlerin işçi, kimlerin memur olduğunun saptanacağıdır.

Hem de iktidarın oluşturduğu bir komisyon marifetiyle yapılacaktı bu. Ve yine yasaya göre bu tesbitin 26 Kasım 1976 gününe kadar bitirilmesi gerekmektedir.

Kesinlikle inanıyoruz ki, bu tesbit işlemi de öncekiler gibi konuyu sürüncemede bırakıp burjuvazinin iktidarlarına «işçi-memur ayırımını çözeceğiz» ortamını devam ettirecek bir uyutma formülüne dayandırılacak, işçilik kapsamı çok sınırlı tutulacaktır.

Ancak böyle bir tesbitin **«İŞÇİ - MEMUR AYIRIMINI ÇÖZDÜK»** olarak kamuoyuna yansıtılmaya çalışılacağı bugünden bellidir.

Sorunun özünü ve gerçek çözümü gözden ırak tutmaksızın, tüm çalışanların toplu sözleşmeli grevli örgütlenme hakkının elde edilmesi için verilen mücadeleye daha da etkinlik kazandıracak bu somut durumda, kamu yetkisini kullananlar dışında kalanların işçi oldukları kabul edilmelidir. Ve bunun için mücadele verilmelidir.

Bugünkü yasal çerçevede Anayasanın 117. maddesindeki memur tanımını genişleten her düzenleme Anayasaya aykırıdır. MC nin emrindeki komisyonun yapabileceği ise bu olacaktır.

(24 kasım 1976 da yazılmıştır.)

PROPAGANDA VE AJİTASYON ÜZERİNE

(Baştarafı 7. sayfada)

tarabileceğimize, bilimsel sosyalizmi benimsetebileceğimize göre haber alma eylemi bütün bu işlerin yapılmasında birinci derecede önem taşıyor.

Bunun yanısıra burjuvazinin maskesinin altındakileri öğrenmek konusunu da haber almanın bir parçası olarak değerlendirebiliriz. Burjuvazinin gerçek yüzünü sergilerken onun açmazlarını kapitalizmin açmazlarını, düzenin bozuk yanlarını ortaya koyarken bu tür haber almadan istifade etmeliyiz. Bu tür haber almayı sağlamalıyız. Ve Burjuvazinin maskesinin altındaki gerçek yüzünü bulup çıkartmalı ve onu sergilemeliyiz.

Tabii bunun yanısıra 3. bir haber alma konumuz daha var, o da burjuva kuruluşlarının burjuvazinin kullandığı kuruluşların ya da bize, işçi sınıfına karşı yönelttiği saldırgan kuruluşların, işçi sınıfına karşı tavırlarının nerede nezaman ne yapmak istediklerini haber almak ve bunları değerlendirmek. Bu haber almayı da elbette son anda falanca gün filanca yere gelecekler şöyle bir şey yapacaklar anlamında bir haber alma olarak değil, o kuruluşu başından beri takip edebilmek, nerede nekadar örgütlendiğini nerede nasıl geliştiğini, kimlerle ilişki kurduğunu, topluluğa kitleye nasıl hitabettiğini, neler söylediğini kendi propagandasını nasıl yaptığını öğrenebilmek anlamında alıyoruz. Bunu yapabildiğimiz ölçüde o kuruluş hakkında nezaman ne yapacağına yönelik değerlendirmeleri de rahatça yapabiliriz.

Peki bütün bunları haber alma eylemini, propaganda eylemini, ajitasyon eylemini nasıl yapacağız.

Bir yandan Parti merkezinden programlandırılacak ve yönlendirilecek merkezi bir propaganda çalışmasını yaparken aynı zamanda bu ana propagandanın, partinin ana görüşünün, tavrının içinde yöresel olarak da propaganda eylemlerine girişeceğiz.

Merkezi propagandayı yayın organlarımızla, broşürlerle, kitapçıklarla, merkezden açılan kampanyalarda, afişlemelerle, bildirilerle, geniş toplantılarla yapabiliyoruz. Eski dönemde Faşizme Hayır kampanyası bu ölçüde bir propaganda eylemi idi. MC'ye Hayır, MC düşürülmeli, Savaşa Hayır kampanyaları da bu ölçüde birer propaganda eylemidirler.

Bunlar Parti Merkezinden organize edilen, merkezi olarak yapılan propaganda ajitasyon eylemleri. Ama, partili olarak tabii günün 24 saati partili olarak, günlük yaşantımızda yapacağımız eylem nedir? Bunu nasıl yapacağız yani tek tek partili olarak nasıl propaganda yapacağız sorunu önümüzde. Bir defa kendi kişiliğimizle, çevremizde propaganda yapmak durumundayız. Çevremizde itimat edilir, ve saygı uyandırır kişi olmak zorundayız. Bizi öyle tanımalı herkes, ve biz de kendimizi tanıtma konusunda çaba göstermeliyiz. Bu takdirde, böyle tanınıyorsak parti açısından söyliyeceğimiz yada okutmak istiyeceğimiz şeyler kabul edilecektir. Bu bir propaganda yöntemi olarak ortaya çıkacaktır. Bunun yanısıra partinin aktaracağı genel eğitim, ve propaganda konularını almamız, öğrenmemiz, örneğin Çark Başak'ı dikkatle takip etmemiz, orada çıkan konuları özümsememiz ve bu konular üzerinde çevremizde tartışmalar yaratmamız ve bunun üzerinde propaganda yapmamız gerekiyor. Peki biz bunları yaparken, tek tek mi yapacağız, her birimiz bağımsız mı olacağız, tabii ki değil... Çünkü biliyorsunuz Partinin örgütlenmesinin en alt birimi çalışma ekipleridir. Propaganda konusunda da ana görev çalışma ekiplerine düşüyor. Propaganda konusunda partinin ağzı, kolu, eli, ayağı durumunda çalışma ekipleri olacak, ama hemen propagandanın öncesindeki haber alma konusunda da partinin gözü, kulağı gene çalışma ekipleri olacak ve ancak çalışma ekipleri vasıtasıyla biz bir propaganda ajitasyon eylemimizi yürütebileceğiz, haber alma eylemimizi yürütebileceğiz.

çalışma ekipleri, parti yapısının temel taşlarıdır.

ÖRGÜTLÜ HALK YENİLMEZ

Partimizin düzenlediği ŞİLİ HALKIYLA DAYANIŞMA GECELERİ yapıldı. Gecelerin ilki 13 Kasımda İzmir'de Fuar Ekici Över salonunu tıklım tıklım dolduran 2000 in üzerinde Egelinin katılması ile gerçekleşti. 14 Kasımda İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayında ise binden fazla kişi yer olmadığı için kapıdan dönmek zorunda kalıyordu.

Her iki geceye Şili yeni şarkı hareketinin öncüleri, Şili halkının temsilcileri devrimci sanatçılar Angel Parra, İsabel Parra ve Patricio Castillo da katıldılar. Konuk sanatçıların da sözlü ve müzikli mesajlarını ilettikleri geceler coşku içinde sürdü ve sonuçlandı.

Gecelerin yapılmasını önlemek için bir çok yönden baskılar geliştirildi, engellemeler yapıldı. Burjuvazi geceleri engellemek için elinden geleni yaptı. Önce Şili'li sanatçıların Türkiye'ye gelmemesi için çeşitli yollar denendi. Bu konuda ayrı çevrelerden de aynı paralelde davranışlarla karşılaşıldı. TİP hakkında akıl almaz yalanlarla Şili'li sanatçıların gelmesi önlenmeye çalışıldı. Şili'li sanatçı dostlarımız bu iddiaların gerçekdışılığını farkederek geldiler. Gerçekten Türkiye İşçi Partisi hakkında aktarılan yalanlar Şili'li sanatçı arkadaşlarımızı tedirgin etmişti ama bütün bunlar Türkiye'ye gelmelerini engellemeye yetmedi.

Burjuvazi Avrupa'da yapılan girişimlere o kadar güveniyordu ki Türkiye'de önceden yeni tedbirlere gerek duymamıştı. Ama Şili'li sanatçıların gelmesi, yukardaki gibi girişimlerle sağlanamayınca 13 Kasımda sanatçıların Yeşilköy'de karşılandıkları saatte İçişleri Bakanlığı, bir telsiz emri ile TİP'nin düzenlediği dayanışma gecelerine katılmamalarının sağlanmasını İzmir ve İstanbul Valiliklerinden istiyordu.

Bu kanunsuz emir dinlenmedi. İzmir'de Parti yöneticileri emri «tebellüğ» etmediler. İstanbul'da ise gece başlarken emir tebliğ edildi. Ama kanunsuz olduğu kaydı da altına şerh düşülerek dinlenilmedi.

Engelleme çabaları Türkiye'de de çok önceden başlamıştı. Şili halkıyla dayanışma afişleri asılırken partili arkadaşlarımız gözaltına alınıyor, karakollara götürülüyor, herhangi bir suç isnad imkânı da olmadığından daha sonra serbest bırakılıyorlardı, ama bu yolla afişleme çalışmaları engelleniyordu. Bunlara rağmen afişleme yapılıyordu. Daha sonra ise bir takım kuruluşlar Partinin dayanışma afişlerini kapatmaya başladılar. İstanbul'daki gezileri sırasında sonradan kapatılan afişlerini gören Şili'li dostlarımız gülerek «bunu bütün dünyada faşistler ve goşistler yapar» diyorlardı.

İzmir ve İstanbul'daki geceler bütün bu engellemelere rağmen Şili'li arkadaşlarımızın katılması ile yapıldı.

Ankara'da ise artık bu yollarla engelleyemeyeceğini gören burjuvazi aradan geçen zamandan da istifade ederek çarkın çalışmasını temin etmiş, çarşamba günü Şili'li sanatçı dostlarımızın sınırdışı edilmelerini sağlamıştır. Ankara havaalanında Genel Başkanımızın da uğurladığı Şili'li devrimci sanatçılar «tekrar geleceğiz» diyerek ayrılmışlardır. MC'nin yasal bir gerekçe gösteremeden sınırdışı ettiği sanatçı dostlarımız hakkında TRT kaçakçılık yalanını utanmadan sınırdışı edilme gerekçesi olarak vermiş, daha sonra hangi kanunu ve hangi maddeyi ileri süreceklerini bilemeyen yetkililer birbirini tutmayan beyanlar yapmışlardır.

Ankara hava alanında göz altına alındıklarını duyar duymaz Genel Sekreterimiz İçişleri Bakanına şu telgrafı çekiyordu:

«Partimizin bu akşam Ankara'da Şili halkıyla dayanışma toplantısı adı altında tertiplediği siyasi gösteriye katılmak üzere uçakla Ankara'ya giden partili arkadaşlarımız ve toplantıda onur konuğu olarak bulunacak olan ve yalnız bu amaçla Parti'mizin davetlisi olarak Türkiye'de bulunan Şili'li halk sanatçısı dostlarımızın Esenboğa havaalanında gözaltına alındıklarını öğrendik. Gene ajansların bildirdiğine göre kendilerine döviz kaçakçılığı gibi mana-

sız bir suç isnat edilmiş bulunuyor. Dostlarımız ne yurda girerken döviz kaçırmışlardır, ne de herhangi bir şekilde yasalarımıza aykırı bir davranışta bulunmuşlardır. Bu manasız isnat kimseyi kandırmaz. Partimizin yasaların teminatı altındaki toplantısının dolaylı olarak engellenmek istendiği ve yasal haklarımıza bir tecavüz niteliği taşıdığı açıktır. Uluslararası bir skandal konusu olmaya aday bu duruma derhal son verilerek arkadaşlarımızın ve dostlarımızın serbest bırakılmasının sağlanmasını önemle hatırlatırım. Saygılarımla.

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın.»

Ne bu telgraf, ne de başka girişimler bu yasa dışı işlemi durduramadı. Ankara'daki dayanışma gecesi Şili'li arkadaşlarımız olmadan yapıldı. Aynı coşku ve MC'ye daha çok tepki ile...

Aynı saatlerde Şili'li arkadaşlarımız Paris havaalanında Parti'mizin aday üyeleri ve sempatizanları ile birlikte Uluslararası Af Örgütü temsilcileri ve büyük bir Şili'li devrimci grubu tarafından karşılanıyorlardı.

Ertesi gün Genel Başkanımız ve daha sonra da Parti'li arkadaşlarımız kendileri ile telefonla görüşmüşlerdir. Şili'li arkadaşlarımız Türkiye'deki dayanışma gecelerindeki iyi izlenimlerini tekrarlamışlar ve Türkiye İşçi Partili'lere sevgi ve selamları ile başarı dileklerini iletmişlerdir.

Şili'li dostlarımızın Paris Havaalanında karşılanışlarından itibaren Genel Sekreterimizin çektiği telgrafda belirttiği gibi, sınırdışı edilme olayına karşı çeşitli teşekküllerden ve uluslararası örgütlerden tepki ve protestolar gelmeye başlamış sonraki bütün hafta boyunca ülkemizdeki gündelik basında da tepki ve protestoları dile getiren yazılar sürüp gitmiştir.

Partimizin konuya ilişkin görüşlerini, de Genel Sekreter Nihat Sargın aşağıdaki demeci ile belirtmiştir :

«Türkiye İşçi Partisi'nin Şili Halkıyla Dayanışma Geceleri önceden plânlandığı biçimde İzmir, İstanbul ve Ankara'da başarıyla tamamlandı. Gecelere katılan, mesajlarını ileten aydın ve sanatçıların ağzından ve binlerce izleyicinin hep birlikte tekrarladığı sloganlar ve şarkılarla halkımız, emperyalizm ve yerli maşası kanlı faşist Pinochet cuntasına olan nefretini dile getirdi. Ortak düşmanımız emperyalizm ve faşizme karşı direnen kardeş Şili halkıyla dayanışmasını ortaya koydu. Bu gecelere onur konuğu olarak katılmak üzere T.İ.P.'nin çağrılısı olarak Türkiye'de bulunan direnişçi Şili halkının özgürlük ve kültür elçileri halk sanatçısı arkadaşlarımız Parra kardeşler ve P. Castillo ilk iki toplantımızda hazır bulundular. Konuşmalarıyla, şarkıları ve müzikleriyle Türkiye ve Şili halkı arasındaki dayanışmanın sembolleri oldular. Ama dostlarımız üçüncü toplantıda yoktular, sınırdışı edilmiş bulunuyorlardı.

«Daha başlangıçta gösterilerin önlenmesi için değişik yön ve kanallardan gelen çeşitli engellemelerle karşılaştık. Bunların hepsi aşıldı. Toplantılarımızın önlenemeyeceği belli olunca; İzmir'de ilk gösteri yapılacağı sırada Şili'li sanatçıların bu toplantıya katılamıyacağı İçişleri Bakanlığının bir talimatı ile tebliğ edilmeye çalışıldı. Dayanıldığı iddia edilen yasada katılmayı önleyecek hiçbir hüküm yoktu ve bu yasa dışı emir tebellüğ edilmedi. Ertesi gece İstanbul'da pasaportları incelediler ve aynı yazılı emri gene tebliğ ettiler. Gene dinlenilmedi ve Şili'li arkadaşlarımız sözlü ve müzikli mesajlarını İstanbul halkına ilettiler. Çarşamba akşamı dayanışma gösterisi Ankara'da yapılacaktı. Bunu her ne pahasına olursa olsun önlemek üzere dostlarımızı havaalanında gözaltına aldılar. Önce kaçakçılık iddiası ortaya atıldı; sonra döviz kaçakçılığı dendi; iktidar borazanı TRT 17.00 haber bülteninde bu iddiayı ciddi ciddi ileri sürmekten çekinmedi. Resmi makamlar daha sonra gene ağız değiştirdiler. Son olarak pasaport kanununun 26. maddesi uyarınca vizeleri yokmuş denerek sınır dışı edildikleri açıklandı. 26. madde yalnızca vizelerle ilgili prosedürü belirlemektedir. Oysa dostlarımızın vizeleri çok önce alınmıştı. Bütün bu iddialar düpedüz yalandır ve hükümet açıkca yasaları çiğnemiştir.

«Pinochet iktidarının can yoldaşı, aynı hamurdan yoğrulma MC iktidarı, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede bütün dünya halklarının kardeşce birlik ve dayanışmasının, birlikte mücadele inanç ve azminin birer canlı örneği olan, mücadelenin dünyanın her tarafında birlik ve bütünlüğünü vurgulayan, ve direnişçi Şili halkının olduğu kadar ülkemiz halkının da bu mücadelede yalnız kalmadığını, yalnız kalmayacağını belirten bu dayanışma gecelerinden fazlasıyla ürkmüştü. Sınırdışı edilmenin gerçek nedeni yalnız ve yalnızca budur, ve hiçbir yalan iddia bu gerçeği örtemez. Suçüstü yakalanmışlardır. Ama ne yapsalar boşunadır. Şili'de, Türkiye'de ve tüm dünyada ergeç tarihin karanlıklarına gömülecekler, hem de bütün yaptıklarının birer birer hesabını vererek, vermek zorunda kalarak gömüleceklerdir.

«Türkiye'de, Şili'de ve tüm dünyada el pueblo unido jamas sera vencido. 'Örgütlü halk yenilmez'

«Venceremos.»

Şili halkıyla dayanışma geceleri yurt içinde ve yurtdışında böyle engellemelerle karşılaştı. Ve bütün bu engeller teker teker aşılarak başarıyla sonuçlandı.

Bu sonuç, burjuvazinin ve TİP karşıtlarının bütün çaba ve engellemelerine rağmen Parti'mizin yurt içinde ve yurt dışındaki etkisinin en sağlam göstergesi olmuştur.

«Bunu bütün dünyada Faşistler ve Goşistler yapar.»

DAYANIŞMA GECELERİ

«Şili Halkıyla Dayanışma geceleri»nin ilk ikisine Şili'li sanatçı dostlarımız da katıldı. İzmir'de kitle örgütleri, dayanışma mesajları ilettiler. Parti korosu, partili sanatçı arkadaşımız Rahmi Saltuk ve tüm katılanlar dayanışma havasını yaşadılar ve yaşattılar.

İstanbul'daki gece Parti korosu ile başladı genel Başkanımızın konuşmasından sonra Aziz Nesin, Adalet Ağaoğlu, Onat Kutlar, Tan Oral dayanışma mesajlarını iletten birer konuşma yaptılar. Rahmi Saltuk'tan sonra Şili'li sanatçıların sözlü ve müzikli mesajlarını ileten programlarını Genco Erkal ve Meral Taygun sundular. Büyük bir coşku havası içinde El Pueblo Unido Jamas Sera Vencido, Örgütlü Halk Yenilmez, Viva Unitad Popular, Yaşasın Halk Birliği, Şili'ye Özgürlük, Corvalan'a Özgürlük, Faşizme Geçit Yok, Bağımsız Türkiye, Sosyalist Türkiye Sloganlarının atıldığı Dayanışma Gecesi, sonunda hep bir ağızdan ayakta söylenen «Venceremos» ile en coşkulu anında sona erdi.

Ankara'daki geceye Şili'li sanatçı arkadaşlarımız sınırdışı edildikleri için katılamadılar. Genel Başkanımızın konuşmasıyla açılan Gece'de haksız ve yasadışı tutumundan dolayı MC protesto edildi. Parti korosu'nun, Rahmi Saltuk'un katıldıkları gecede Şili'li arkadaşlarımızın özellikle tanışmak istedikleri Ruhi Su da sazı ve sözüyle direniş türkülerinin örneklerini verdi. Ankara'da geceye katılanlar Şili'li Devrimci sanatçıların müziğini ve sesini, İstanbul'daki gecede alınan banttan dinlediler.

Ankara'daki gecede de Dayanışma'nın coşkusu yaşandı. Partinin bir çok yerel örgütü gecelere katıldı. Katılamayacak kadar uzak olanlar telgraflarla mesajlarını ilettiler. Bir kısmı da bölgelerinde «geceler» düzenlediler. «Şili Halkıyla Dayanışma» günlük basında da uzun süre yer aldı. Dayanışma gecelerini ve mesajlarını daha geniş olarak ayrıca yayınlayacağız.

GENEL BAŞKANIMIZ BEHİCE BORAN'IN 14 KASIMDA İSTANBUL'DA ŞİLİ HALKIYLA DAYANIŞMA GECESİNDE YAPTIĞI AÇIŞ KONUŞMASI

Şili halkıyla dayanışma gecemize hoş geldiniz.

Gelmenizle gücümüze güç kattınız. Bu toplantının önemi ve anlamı sadece bu gece burada binlerce insanın gönülden bir coşkuyla, şevkle buraya toplanmış olması değildir. Şu anda burada bulunmayan ama gönülleri ve düşünceleri bizimle beraber olan daha onbinlerce, yüzbinlerce, milyonlarca insan var Türkiye'de ve tüm dünyada.

Şu anda bilmediğimiz ülkelerde bilmediğimiz insanlar bu çeşit toplantılar, gösterilerle, direniş ve mücadelelerle emperyalizme ve faşizme karşı mücadele vermektedirler. Aralarında fiili hiç bir bağ ve temas olmasa dahi, bunlar arasında, yani hepimiz arasında koparılmaz bir bağ, bir dayanışma, bir birlik vardır. Çünkü hepimiz ortak bir düşmana karşı ortak bir mücadele içindeyiz. Yaşasın bu mücadelemiz.

Bu gibi toplantıların, gösterilerin hem simgesel hem de işlevsel bir anlamı, görevi, önemi vardır. Bir yandan dayanışma ruhunu, faşizme ve emperyalizme karşı ortak mücadelenin koparılmaz birliğini dile getirir, simgeleştirir; diğer yandan bu simgeleştirme ve dile getirme ile insanları harekete, coşkuya sevkeder. Aralarındaki birleşmeyi koparılmaz bir hale getirir, pekiştirir, perçinleştirir. Bu alanda çok etkili olur. Bu gece burada toplanmış olmakla, bilincimizi bir kez daha pekiştiriyor, keskinleştiriyoruz. Mücadele azmimizi, amacımıza olan azmimizi bir kez daha pekiştiriyoruz. Mücadele azmimizi dosta ve düşmana karşı bir kez daha kanıtlamış oluyoruz.

Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi çok yönlü bir mücadeledir. Siyasal ve ekonomik, sosyal alanda olduğu kadar, sanat edebiyat alanında, düşün alanında da verilen ve verilmesi gereken bir mücadeledir. Bu gece aramızda bulunmalarından sevinç ve onur duyduğum Şili'li yurtsever sanatçılar İsabel ve Angel Parra, Patricio Castillo böyle bir devrimci bilinç içinde kendi halklarının, Şili halkının mücadelesini ve davasını dünyanın dört bir yanına duyurmak ve bu mücadeleye destek ve yardım sağlamak konusunda devrimci görevlerini yapmakta olan sanatçılardır. Yürekten selamlıyorum.

Yine aramızda bu gece bulunan kendi sanatkarlarımız düşünürlerimiz yazarlarımız da aynı devrimci bilinç ve görev bilinci içinde Türkiye'deki anti faşist mücadeleye, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine kendi alanlarında değerli katkılarda bulunan arkadaşlarımızdır. Onları da dostluk ve saygı ile selamlıyorum.

Bu geceki gibi gösterilerin, toplantıların kısaca işaret etmeye çalıştığım önemi ve anlamı olmakla birlikte Şili halkıyla ve dünyada bağımsızlık, demokrasi mücadelesi veren diğer bütün halklarla dayanışmamızı asıl kendi ülkemizde faşizme ve emperyalizme karşı bağımsızlık, demokrasi mücadelesini vererek, yoğunlaştırarak da zafere ulaşacağı güne kadar azimle sürdürerek yerine getirebiliriz.

Bugün dünyada mücadele aynı düşmana karşı verilmektedir. Viet-Nam'da Angola'da, Şili'de Türkiye'de aynı düşmana karşı savaş verilmiştir ve verilmektedir. Yerli faşizmler ise emperyalizmin ortaklarıdır. Faşizm ve emperyalizm bir madalyonun dışa ve içe dönük iki yüzü gibidir. Tüm dünyada emperyalizm tek ve bütündür. Faşizm de tek ve bütündür. Faşizme ve emperyalizme karşı halkların, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin verdiği mücadele de tek ve bütündür.

Küba'da Viet-Nam'da, Angola'da emperyalizmin kapı dışarı edilişi, tüm dünyada emperyalizmi geriletti, zayıflattı. Bu gerileme ve zayıflama, diğer ülkelerdeki, bu arada Şili ve Türkiye'deki mücadeleye de yardımcı oldu. Günümüzde toplumlar arası ilişkilerin yoğunlaşmasıyla, haberleşme araç ve şebekelerinin gelişmesiyle, dünyanın dört bir yanındaki her ülke diğerleri ile bir etki ve tepki alanına girmiş bulunmaktadır. Tıpkı suya atılan bir taşın yarattığı giderek genişleyen halkalar gibi bir toplumda olup bitenler diğer ülkelere yayılmakta, onları etkisi altına almaktadır. İşte bu nedenledir ki Şili halkıyla olan dayanışmamızı, bir yandan böyle toplantı ve gösterilerle, propaganda ve ajitasyonlarla kamu oyumuza, halk kitlelerimize anlatmaya tanıtmaya çalışırken, diğer yandan da asıl görevimizi unutmayacağımızı, yani emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelemizi azimle sonuna kadar zafere ulaşıncaya kadar yürüteceğimizi belirtmek isterim.

Şili halkı emperyalizme ve faşizme karşı Şili işçi sınıfı partisinin önderliğinde yürüttüğü mücadelede yeni nitelikler taşıyan bir deneye girişmişti. Bu girişime 1973 yılının 11'inde hunharca set çekildi. Şili halkının yiğit mücadelesi yenilgiye uğrar gibi oldu. Öyle bir görünüm aldı, öyle bir görünüm aldı diyorum, çünkü bu mücadele devam ediyor. Daha yoğunlaşarak, daha güçlenerek, **daha büyük bir** adımla, daha büyük bir hız ve hınçla devam ediyor.

Zafer kazanılınca eski hatalar düzeltilecek, eksiklikler tamamlanacaktır. Ama mücadelenin dayandığı temel ilkeler doğruluğunu ve geçerliliğini koruyacaktır. Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin yolu, sosyalizme giden mücadelenin yolu, dikensiz bir gül bahçesinden geçmez. Tersine, bu yol çok engebelidir, engellerle doludur. Zaman olur hareket, duraklayabilir, hatta gerileyebilir. Hareketin durakladığı ve gerilediği haller tarihte görülmüştür. Ama her duraklama gerileme döneminden hareket, daha büyük bir birikim ve hırs kazanarak çıkar. Hiç kuşkumuz yok ki, Şili'de de öyle olacaktır. Şili'de de hareket, gün geçtikçe daha büyük bir birikim, daha büyük bir hız ve güç kazanacaktır. Şili'de emperyalizmin ve faşizmin günleri sayılıdır.

Şili halkıyla dayanışmamızı dile getirmek üzere toplandığımız bu gecede, Şili'nin yiğit başkanı Allende'nin anısını saygıyla anıyorum. Ve Şili'deki tüm siyasal tutuklulara, Luis Corvalan'a özgürlük diliyorum. Dilemekten de öte talep ediyorum.

Dünyada faşizme ve emperyalizme karşı mücadele veren tüm halklara özgürlük, faşizme ve emperyalizme ölüm.

Yaşasın sosyalizm yolunda bağımsızlık ve demokrasi mücadelemiz.

İRAN'DAKİ ANTİ - FAŞİST ANTİ - EMPERYALİST HAREKET GÜÇLENİYOR

Bugün İran halkı Şah Rıza Pehlevi'nin faşist baskı ve terörü altında inlemektedir. En küçük bir demokratik hak ve özgürlükleri yoktur. Şahın faşist baskı ve terörü, SAVAK adı verilen «gizli» polis örgütü eliyle yürütülmektedir. SAVAK'ta çalışan görevlilerin sayısı 60 bini bulmaktadır. (Bu sayıya «muhbir» olarak çalışanlar dahil değildir.) Bu örgüt, yıllardan beri CIA uzmanlarınca yetiştirilmekte ve yönetilmektedir. Bu işbirliği gerek Şah ve gerekse ABD dışişleri bakanı Kisinger tarafından bir çok kez açıkça itiraf edilmiştir. Daha da ötesi sadece işbirliği değil, İran'daki faşist baskı ve terör de resmen kabullenilmektedir.

Uluslararası kuruluşların saptadıklarına göre İran hapishanelerindeki siyasi tutukluların sayısı 25 ila 40 bin arasındadır.

İnsanlar sokaklarda, evlerde, işyerlerinde, üniversitelerde açıkça kurşunlanmaktadır. SAVAK'ın giriştiği bu tür eylemler yer yer kitle katliamlarına dönüşmektedir. (Son dört yılda öldürülenlerin sayısı 400 civarındadır.)

Bu terör ve katliam hapishanelerde de uygulanmaktadır. Pek çok siyasi tutuklu hapishane avlularında sudan bahanelerle kurşunlanmıştır.

Siyasi tutuklu ve mahkumlara insanlık dışı işkenceler uygulanmaktadır. Bir çok İran'lı yurtsever işkence altında hayatını kaybetmiştir.

En küçük bir direniş gösteren bilim adamları, yazarlar, sanatçılar, dini liderler, öğrenciler ve işçiler öldürülmekte, tutuklanmakta ve işkenceden geçirilmektedir.

Bugün İran'da okumaya ve öğrenmeye çalışmak en büyük suçlardan biridir. Yoğun sansürden geçirilen kitapların bile okunması kişiyi şaibeli yapmaya yetmektedir. Bunca faşist önlemlere karşın gazete ve kitapçı dükkanlarına sık sık baskınlar düzenlenmektedir.

Bir yayıncı, kitap piyasasındaki kötü durumu soran yabancı bir delegasyona şöyle demiştir : «Bütün okuyucularımız hapishanede».

Gorki'nin «Engel» adlı oyununu yöneten bir sanatçıya günlerce işkence edilmiş, midesine sıcak su pompalanmış ve komaya sokulmuştur.

Olaylar listesi uzadıkça uzuyor. İran'da faşist baskı ve terör Hitler Almanyasındaki faşist baskı ve terörle yarışıyor. İnsanlığa karşı bu yarışın baş destekçisi ise ABD emperyalizmi.

Son yıllarda petrol fiyatlarının artması nedeniyle İran'ın gelirleri de kabarmıştır. Ancak kabaran petrol gelirlerine karşın İran halkının yaşam düzeyi yükselmemiştir. Bir işçinin ortalama ücreti 60 dolardır. Ortalama olarak konut kiraları ise 30-40 Dolar civarındadır. 1 kilo etin fiyati ise 2 - 3 Dolardır. İşçi ve emekçiler için hayat her geçen gün dayanılmaz hale gelmektedir.

Geçtiğimiz yıllarda Türkiye'de de çok propogandası yapılan «ak devrim» Şahın ve öteki toprak beylerinin arazilerini değerlendirmekten ve köylüleri yaşanılmaz koşullara itmekten başka bir işe yaramamıştır.

Artan petrol gelirlerinden yararlanan şah rejimi bütçesinin yarısına yakın bir bölümünü silahlanmaya ayırmaktadır. Ancak milyarlarca Dolar karşılığı aldığı silahları ise ordusu kullanabilecek yetişkinlikte değildir. Bunun için ABD uzmanlarına gereksinme duymaktadır. Şu anda, İran'da görevli ABD'li uzmanlar 25 bin dolayındadır, önümüzdeki yıllarda bu sayının 60 bine çıkacağı hesaplanmaktadır.

ABD emperyalizmi bu suretle geliştirdiği pahalı silahları için yoğun bir pazar ele geçirmiş durumdadır. Şah yönetimi, İran egemen sınıfı ve ABD emperyalizmi İran ordusunu sadece kendi halklarına karşı silahlandırmıyor, aynı zamanda Ortadoğu'daki jandarmalık görevi için de yetiştiriyor.

İran Şahı bu görevi sevinçle kabul etmiş durumda. Bu konuda bir yabancı dergiye verdiği demeçte şöyle diyor: «Biz sadece bölgenin milli mesuliyetlerini üzerimize almış değiliz. Aynı zamanda dünya petrolünün % 60'ının çıkarıldığı bölgemizin korunmasını da üstlenmiş durumdayız. Sadece Japonya petrolünün % 90'ını körfezden (Basra körfezi) alıyor...»

Gerçekten başta İran olmak üzere Basra körfezinde bulunan bir çok Arap emirlikleri dünyanın en önemli petrol bölgeleridir. Emperyalizmin bu bölgedeki en küçük bir demokratik ve anti emperyalist girişime tahammülü yoktur. Bu nedenle İran'ı silahlandırıyor, bölgedeki her türlü girişimini destekliyor.

ABD emperyalizmini arkasına alan Şah Yönetimi Ortadoğu'daki çeşitli ülkelerin içişlerine pervasızca karışmakta ve hatta müdahale etmektedir. Nitekim kurtuluşçu Dofar gerillalarına karşı 10 bini aşkın İran askeri ABD ve İngiliz subayları denetiminde Umman'da savaşmış ve halen bu ülkede üslenmiş durumdadır.

Şah yönetiminin, Irak'taki Barzani hareketi ve bu hareketin yenilgisiyle de yakından ilişkisi biliniyor. Elinde biriken petrol Dolarlarını Türkiye'ye karşı da bir silah olarak kullanmaya kalkan şahın TIR kamyonları konusundaki tutumu bilindiği gibi gazetelere günlerce konu oldu. Gün geçtikçe palazlanan ve pervasızlaşan şah yönetiminin kanlı parmağını bu suretle Ortadoğunun tüm halkları üzerinde dolaştırdığı daha açık ve seçik olarak görülüyor.

Bunca yoğun faşist baskı ve teröre rağmen İran'lı anti - faşist ve anti - emperyalist güçlerin mücadelesi durmuyor. İran işçi sınıfı partisi TUDEH çok zor çalışma şartları içinde her geçen gün itibar ve güç kazanıyor. SAVAK'ın girişimlerinin de etkisiyle bölünen İran anti - faşist güçlerinin birleştirilmesi TUDEH'in en önemli uğraşıdır. Bu konuda ileri adımlar atıldığı da parti yetkililerince belirtiliyor.

İran işçi sınıfının direnişi durdurulamıyor. İran işçi sınıfı çeşitli biçimlerdeki eylemini geliştirerek sürdürüyor. Sadece geçtiğimiz Mayıs ayı içinde 30 binden çok işçi, faşist baskı ve teröre karşı yapılan grevlere katıldı.

İran'lı aydınlar ve öğrenciler arasında da anti - faşist ve anti - emperyalist eylem ve dayanışma güçleniyor.

Dünyanın çeşitli ülkelerinde faşist İran rejimi yeriliyor. Birçok kez uluslararası örgütlerce protesto edildi. En son Dünya Af Örgütü ve Dünya Hukukçular Örgütü İran'da uygulanan faşist baskı ve terörü sergileyerek protesto ettiler.

Tüm dünyada ilerici, yurtsever anti - emperyalist ve sosyalist güçler İran'daki faşist baskı rejimini protesto ediyorlar.

İran halkı verdiği onurlu ve yiğit mücadelesiyle faşist baskı ve terörden kurtulacaktır. İran ve Ortadoğu halklarının başına emperyalizmin jandarması olarak dikilen şah rejimi de bütün faşist rejimler gibi yerle bir edilecektir.

Sadece ülkelerinde değil, bütün kapitalist ülkelerde ve ülkemizde İran'lı yurtsever güçler SAVAK ve yerli polis güçlerinin işbirliği sonucu ağır bir baskı altındadır. Bu baskı ve teröre karşı çıkmak bütün demokrat, ilerici, sosyalist güçlerin görevidir. Dünyanın dörtbir yanından faşist İran yönetimince zindanlara doldurulan siyasi tutukluların salıverilmesi, işkencenin durdurulması, faşist baskı ve terörün kaldırılması için dayanışma güçlenmektedir.

Anlaşıldığına göre ABD emperyalizmi Ortadoğu'daki menfaatleriunin savunuculuğu için şah yönetimindeki İran'ı bölgenin bir jandarma gücü olarak beslemek ve yetiştirmek istemektedir. Daha bu günden bu görev için İran ordusu sınanmaktadır. Ve görünen odur ki, Ortadoğu'daki bütün anti - emperyalist ve anti - faşist güçlerin Şah Pehlevi yönetimindeki İran'ı iyice gözlemesi ve hesabı içine alması gerekmektedir.

Viladivostok antlaşmaları sonucu gelişen detant şartlarında emperyalist kamp içinde roller de değişmeye başlamıştır. Bir taraftan ABD ve diğer emperyalist güçlerce desteklenen şah rejimi diğer yandan gelişen anti - emperyalist ve anti - faşist güçler karşısında şişirilmiş bir balon gibidir. Bu balonu patlatmak ve patladığını görmek başta İran halkı olmak üzere tüm Ortadoğu halkları için çok uzun zaman almayacaktır.

ÇARK BAŞAK ● Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı ● Sahibi : Türkiye İşçi Partisi adına Behice BORAN ● Sorumlu yazı işleri müdürü : Nurdan ORPEN ● 15 günde bir yayınlanır ● Yönetim yeri : TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 43 92 01 ● Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. ● Dizgi-Tertip : Başaran Matbaası ● Baskı : Ufuk Matbaası — Tel. : 26 43 09